

La Femosa

REVISTA D'OPINIÓ I INFORMACIÓ LOCAL ARTESA DE LLEIDA

Número 336

MAIG - JUNY 2025

P.V.P. 3€

PRIMAVERA

Fotografia: Josep Me Esteve

FOGUERA DE SANT JOAN

Fotografia: Àngels Florensa

SUMARI

Pòrtic	3
Actualitat Artesenca	4
<i>J. Ma Esteve / Fotografies: M. À. Florensa, J. Gallart</i>	
Poesia: Amb mirada d'infant	8
<i>Assumpció Cornadó</i>	
Activitats de La Femosa	9
<i>Felip Gallart / Fotografies: La Femosa</i>	
Final de curs	10
<i>Escola els Til·lers / Fotos: Escola els Til·lers</i>	
Un raconet d'Artesa	11
<i>Àngels Florensa</i>	
Cloenda dels cursos TIC del Telecentre	12
<i>Ricard García Cardet</i>	
Petites joies del patrimoni etnològic d'Artesa	13 i 19
Domus Domini. Fondes (1)	14
<i>Miquel Carrera Castellví</i>	
Vols reeixir...? Adapta't!	15
<i>Parròquia d'Artesa de Lleida</i>	
Noticiari històric Artesenc	15 i 31
Un pla de control de conills amb molt retard	16
<i>Nèstor Serra Domènech / Fotos Isidre Drudis Bellmunt</i>	
Prou d'oblidar els pobles petits!!	17
<i>Mariona Rebull Berengué</i>	
Quadern de moralitats (un tast)	18
<i>Pau Marqués Bisquert</i>	
El reportatge	20
<i>Fotos: Josep Ma Vilalta Batlle</i>	
Enric Costafreda Domènech	22
<i>Josefina París Mor</i>	
Deu anys de funcionament de CAAC Segrià d'Alcanó	25
<i>Laia Solà Miró</i>	
Fauna del terme: Ànec coll-verd	27
<i>Isidre Drudis Bellmunt</i>	
Novel·la per fascicles. Part 9	28
<i>Pels fondals del clot del dimoni</i>	
<i>Jordi Oró Puig</i>	
EF Intercomarcal. Resum temporada 24/25	32
<i>Eudald Pijuan Mor</i>	
Cròniques del C.E. Artesa de Lleida	34
<i>Eudald Pijuan Mor</i>	
Entreteniments	36
<i>Miquel A. Navarro, Albert Batiste i Lluís Gil</i>	
Cartell de la festa major de maig de 1956	38
Telèfons i horaris d'interès/Solucions als entreteniments	39
Imatges d'actualitat	40

Edita

Agrupació Cultural La Femosa
Carrer dels Gallarts, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
lafemosa.artesalleida.cat
lafemosaartesadelleida@gmail.com

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet
Felip Gallart Fernández

Col·laboradors i col·laboradores

Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Assumpció Cornadó Lladó
Isidre Drudis Bellmunt
Escola Els Til·lers
Escola de Futbol Intercomarcal
Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Felip Gallart Fernández
Josep Gallart Fernández
Ricard García Cardet
Miquel Àngel Navarro
Jordi Oró Puig
Pau Marqués i Bisquert
Josefina París Mor
Parròquia d'Artesa de Lleida
Eudald Pijuan Mor
Mariona Rebull Berengué
Nèstor Serra Domènech
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Josep Ma Esteve Muñoz
Ma Àngels Florensa Bertran
Josep Gallart Fernández
Josep Ma Vilalta

Correcció de textos

Eulàlia Solà Miró

Maquetació i impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa, 2ª època
Número 336
Maig - Juny 2025
DLL 264-1981
ISSN 2938-9046
ISSN 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de La Femosa reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

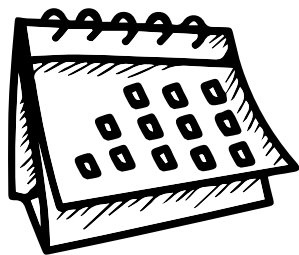
Ha esclatat la bomba informativa. Corrupció, poder i traïcions dins del partit que actualment governa l'Estat espanyol. Polítics de primer nivell del PSOE com Santos Cerdán, Koldo Garcia i José Luís Ábalos sospitosos de corrupció. Ábalos havia estat ministre de Foment i president de la Comissió d'Interior del Congrés dels Diputats. Santos Cerdán va ser diputat al parlament espanyol, president de la Fundació Pablo Iglesias i secretari d'organització del PSOE. Koldo García era assessor de José Luís Ábalos. Aquest juny de 2025, a través d'un informe de la Guàrdia Civil, han aparegut notícies de tot un entramat de corrupció a partir d'adjudicacions a dit d'obres públiques que centralitzaven aquests tres personatges. I per acabar-ho d'adobar hi ha els àudios de Koldo i Ábalos sobre diferents ofertes de dones que oferien serveis sexuals. Fan vergonya. Fan angúnia a qualsevol persona mínimament decent pel seu to fatxenda, masclista, sòrdid i fastigós.

Lladres que roben a través d'adjudicacions de l'obra pública a empreses importants o a empreses pantalla. Per què persones com les esmentades, econòmicament més que solvents, poderoses i amb vides més o menys resoltes, es converteixen en corruptes? Els nostres padrins repetien aquell adagi tan inquietant: l'ocasió fa el lladre. No hi ha pecat sense temptació. És clar. També hi ha els corruptors, els que tempten, els que presenten i preparen l'ocasió al lladre, els que creuen que tothom té un preu i estan disposats a pagar-lo. I d'aquests ningú no en parla. Aquests mai no surten a les fotografies, ni els seus noms apareixen en els sumaris. Suma i segueix, sempre hi són. Van d'un cas a un altre. S'enrosquen a l'arbre com la serp que va temptar Adam i Eva i mai no desapareixen.

Corrupte i corruptor, tots dos pateixen del mateix mal: ambició desmesurada i una absoluta manca d'escrúpols.

El PP es llepa els bigotis. Tapa les seves vergonyes de tants casos de corrupció com té i es prepara per a assolir el poder. L'extrema dreta estreny tant com pot i somnia de ser decisòria per impulsar les seves polítiques sectàries. Si hi ha maror, peix en abundor. La paradeta de la política espanyola trontolla. Tant de bo que si es desmunta i cau no ens agafi a sota. Perquè com deia algú: sigui com sigui a Espanya sempre paguen els catalans.

ACTUALITAT ARTESENCA

— Josep Ma Esteve — Fotos: J. Ma. Esteve J. Gallart, M. À. Florensa —

ACTIVITATS LLAR DE JUBILATS

El dijous 22 de maig, es va organitzar a la Llar de Jubilats una conferència a càrrec de Felip Gallart, sobre la Santeta de la Ribagorça, sobre la vida de Rosa Morancho, una noia que volia ser santa. La conferència va tenir lloc a les 7 de la tarda.

El diumenge 15 de juny es va fer un vermut, que va estar amenitzat amb trucs de màgia a càrrec del mag Óscar de la Torre.

També al mes de maig, el nostre veí Ramon Farré, va exposar una sèrie de quadres de retrats pintats per ell.

JAM SESSION

Una de les noves iniciatives endegades per l'equip de govern que més fortuna ha fet són les *Jam Session* que s'organitzen un cop al mes i que ofereixen l'oportunitat a tothom qui vulgui a participar en sessions musicals improvisades.

Aquests darrers dos mesos es van produir la III i la IV *Jam sessions*, els dies 3 de maig i 7 de juny respectivament.

FESTA DE SANT ISIDRE

Arribat el dia 15 de maig Sant Isidre, es va celebrar el tradicional homenatge a la vellesa. Com sempre, a les 2 del migdia va tenir lloc el tradicional dinar de germanor a la Sala del Teatre Municipal. Abans, a la 11 del matí, es va celebrar la Santa Missa i la benedicció del terme.

Un cop acabat el dinar, la coral La Primavera d'Artesa de Lleida va fer el seu tradicional concert, en acabar va ser el torn del ball amb Conrad Cover Music. Tots els assistents van rebre un petit detall.

També es va visitar a aquells que, per qüestions de salut, no podien assistir a la festa.

CONCURS POWERLIFT

El diumenge 1 de juny, el Gimnàs Artesa Gym va organitzar un concurs d'aixecament de pes entre tots i totes els usuaris de les seves instal·lacions. El concurs, va tenir lloc al pavelló amb la participació de prop d'una vintena de persones.

El concurs va consistir en tres proves, *esquat press banca* i pes mort. El concurs, que va començar a les 10, es va allargar durant tot el matí.

COMUNIONS I CORPUS CHRISTI

Aquest any no hi ha hagut cap nen o nena que hagi rebut la Primera Comunió al nostre poble. Tot i la no celebració de la primera comunió, sí que es va celebrar la festivitat de *Corpus Christi*. Els actes van consistir en una missa i processó.

També es va celebrar, però a Puigverd, l'acte de confirmació de tres joves.

Foto: Anna Oró

TEMPORADA DE PISCINES

Un any més, la temporada de bany a les piscines municipals es va tornar a avançar, en el que ja sembla un fet acceptat com és obrir les piscines a meitat del mes de juny degut a les elevades temperatures que s'assoleixen.

Les piscines municipals es van obrir al públic el cap de setmana del 14 i 15 de juny, en l'horari que és habitual de tot l'estiu. Durant la següent setmana, l'horari d'obertura fou únicament de tarda, de 4 a 9 del vespre. A partir del 21 de juny,

l'horari va passar a ser l'habitual, d'11 del matí a 9 del vespre.

Una setmana abans de l'obertura, el divendres 6 de juny, es va obrir el bar de les piscines, que va comptar amb l'actuació de *El Artriste*.

FESTES DE FINAL DE CURS

Un any més, amb l'arribada del mes de juny, arriba un dels moments més esperats pels nens i nenes de tot arreu: el final de curs.

Com cada any, a finals de juny l'activitat educativa posa punt i final a l'any acadèmic amb la celebració de les diferents festes i festivals de final de curs.

Foto: Artzai Jauregui

El dissabte 14 de juny, l'associació de famílies de l'escola *Els Tihlers* va celebrar. En aquesta ocasió, la festa es va dur a terme pel matí, des de les 10 fins a 2/4 de 2 del migdia. Tots els nens i nenes que

van voler assistir-hi van poder gaudir de diverses activitats com ara ioga, ball esportiu, batucada, canó d'escuma, etc.

Durant l'última setmana del curs acadèmic, l'Escola de Música Municipal també va celebrar les tradicionals audicions dels i les alumnes per tal de mostrar a totes i tots els assistents la progressió que han fet des de començament de curs amb els seus respectius instruments. Altres activitats extraescolars, com ara informàtica, voleibol o el futbol, també van finalitzar amb el curs escolar.

Foto: Artzai Jauregui

FESTA DEL JOVENT

El dissabte 21 de juny, l'AJALLva organitzar el dinar de celebració del seu 30è aniversari com a associació. La celebració va tenir lloc al pavelló municipal on, tothom qui va voler, s'hi va poder apuntar, ja siguin joves o no tan joves.

La festa va començar amb un vermut musical a les 12 del migdia i va seguir, a partir de les dues del migdia, amb el dinar pròpiament dit. En acabar, vespreig amb *Tomaydaka*. La festa va continuar *Beerpong* i gimcana borratxa i amb l'actuació de DJ Vallés.

De matinada la festa va continuar amb el grup de versions *Els amics de Manel* i les actuacions de DJ Jordi Bosch i DJ Calamitat. Per acabar la festa hi va haver xarranga pels carrers del poble.

SANT JOAN I LA FLAMA

L'arribada del solstici d'estiu es va celebrar, com és tradicional, amb la revetlla de Sant Joan, que un any més l'Ajuntament d'Artesa de Lleida va organitzar. Com l'any passat hi va haver un sopar de germanor amb la col·laboració de l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida, que es va fer càrrec tant de preparar el sopar, a base d'hamburgueses i entrepans vegetals, com de la barra de serveis de la festa.

A les 10 de la nit, va ser el torn de l'Associació Esportiva Superbé, que va portar un any més al nostre poble la Flama del Canigó. A continuació, l'Associació del Griu amb els seus diablons i els nens i nenes del nostre poble van encendre la foguera amb la Flama del Canigó.

Acabada l'encesa, va ser el moment de ballar amb l'actuació del grup *Lactik* que va animar a tothom a sortir a ballar. Per últim, els DJ's Jordi Laro i Roy G, van allargar la festa fins ben entrada la matinada.

Lectura del Manifest

MANTENIMENT

Al mes de maig es va iniciar la neteja i desembús dels embornals dels carrers del nostre poble, una tasca que portava molts anys desatada i que ha obligat a contractar una empresa especialitzada per fer-la.

Fotografia:
Mariona Rebull

Durant aquests darrers dos mesos, també s'han arranjat alguns camins del secà, com seria una part del camí del Pla de les Moles, des de la carretera LV-7021 d'Artesa de Lleida al Cogul fins a l'antiga planta de compostatge, del camí d'Albatàrrec, des de la carrerada de Sant Esperit fins a la granja del Serra i el camí de Castelló. També s'han fet actuacions per segar les males herbes dels marges, que aquest any són molt abundants.

ACTIVITAT TEATRAL

El diumenge 11 de maig, a les 7 de la tarda, al teatre municipal, totes i tots els artesencs vàrem poder gaudir de la representació de l'obra Siset de la Companyia de teatre *És lo que hi ha*, obra escrita i dirigida per Roser Guasch.

Foto: Silvia Roca

Dues setmanes més tard, el diumenge 25 de maig, el Grup de teatre de Bell-lloc d'Urgell de l'associació cultural i teatral *Som els que som* va representar l'obra *Sit*, que versiona l'espectacle de mímica del Grup Tricicle. La representació es va fer a les 7 de la tarda, com sempre, a la sala del teatre municipal.

CINEMA MAIG - JUNY

Dia	Pel·lícula
4 de maig	El especialista
18 de maig	L'àvia i el foraster
15 de juny	Menudas piezas
22 de juny	Por todo lo alto
29 de juny	La infiltrada

AMB MIRADA D'INFANT

Assumpció Cornadó

*Quan d'entusiasme
transmeten els seus ulls,
i quan d'amor reflecteixen
i quanta il·lusió desprenen.*

*És aquella manera
tan seva i tan màgica,
de descobrir els colors,
l'alegria, la tendresa,
una carícia, una joguina,
o una dolça lluminadura.
Els seus ulls al veure el mar,
el sol, la lluna, o be la pluja
jugant amb les seves mans*

*i saltant amb els seus peus
amb el desig de tocar el cel.
I avui, embadalida,
em perdo dins la seva mirada,
trobant en ella, els meus ulls d'infant,
aquells que sense adonar-me'n,
un dia, vaig oblidar.
Si poguéssim tots plegats,
mirar el món amb ulls d'infant,
veuríem embadalits,
l'encant, màgia i bellesa
de tot lo que ens envolta i que,
malauradament, cada dia ens perdem.*

ACTIVITATS DE LA FEMOSA

Felip Gallart

Fotos: La Femosa

L'EDUARD BATLLE AMB EL GRUP DE LECTURA

A la sessió del 6 de maig del Grup de Lectura de l'Agrupació Cultural la Femosa, dedicada a l'obra "*Els camins de la por*" de Miquel Lladó, ens va acompanyar l'Eduard Batlle, professor de filosofia i escriptor. L'Eduard Batlle és el curador i prologuista de l'edició de l'obra, publicada per l'Editorial Fonoll.

Amb ell tots els assistents a la sessió van poder aprofundir en la figura i en l'obra de Miquel Lladó, així com en els diferents contes que formen part de l'obra.

VIATGE A BARCELONA

El dissabte 31 de maig de 2025 com a acte de cloenda del curs 2024-2025, el Grup de Lectura de l'Agrupació Cultural la Femosa va organitzar una sortida a Barcelona per assistir a l'espectacle *Carmina Burana* de Carl Orff interpretat per la companyia La Fura dels Baus al teatre Tívoli.

Carmina Burana és un recull de poemes escrits entre els segles XII i XIII pels anomenats goliards o exmonjos que vivien de forma més o menys llicenciosa i que van ser trobats a Babiera el 1803. El

compositor Carl Orff els va seleccionar i musicar. Va estrenar l'obra del mateix nom el 1936 i obtingué un gran èxit.

L'any 2009 la companyia catalana La Fura dels Baus en va estrenar una versió que ha donat la volta al món i que des del 9 de maig es representa al teatre Tívoli de Barcelona. Una representació espectacular, amb més de cinquanta artistes entre músics, cor, i repartiment d'actors, tot perfectament sincronitzat amb suggerents i impactants efectes especials.

FI DE CURS DEL GRUP DE LECTURA

El dimarts 3 de juny finalitzava el curs del Grup de Lectura amb el comentari del llibre: *L'estació de caça* d'Andrea Camilleri. Durant el curs s'han llegit un total de vuit llibres. Els quals, juntament amb l'anterior són els següents:

L'últim merovingi de Jim Hougan

El port de les aromes de John Lanchester

No hi ha llum sota la neu de Jordi Llobregat

Calaveres atònites de Jesús Moncada

El club Dante de Matthew Pearl

La pell freda d'Albert Sánchez Piñol

Els camins de la por de Miquel Lladó

El Grup de Lectura es va crear el curs 2016-2017 per tal de potenciar, estimular i aprofundir en la lectura d'obres literàries de diferents tendències artístiques a partir del comentari, la discussió i comparació amb altres sensibilitats i punts de vista. Coordinat per Felip Gallart, està integrat actualment per disset persones que assisteixen regularment a les seves sessions.

FINAL DE CURS

Escola Els Til·lers

Fotos: Escola els Til·lers

Com cada any, l'escola es prepara els últims dies de curs per celebrar-los de manera molt intensa, plens d'activitats. I amb la calor que ens ha acompanyat, encara s'han tornat més intensos!

El dijous dia 19, després del pati vam homenatjar als i les alumnes que durant tot el curs ha fet l'activitat d'apadrinament lector i escriptor. És un moment molt destacat per donar importància al llenguatge escrit i llegit. L'activitat consisteix en el fet que els alumnes de 5è ajuden a llegir als de 1r i els alumnes de 6è ajuden a escriure als de 2n. Els nois i noies de 5è i 6è són els padrins i padrines dels xiquets i xiquetes de 1r i 2n que són els fillols i filloles. Cada dimarts durant els 30' de lectura del matí, han estat els protagonistes d'aquest apadrinament. Pels alumnes de 5è i 6è que han estat fillols/es, ara quan passen a ser padrins i padrines és adonar-se que s'han fet grans, que dominen la llengua i poden ser exemple i ajuda als seus companys. En l'acte d'homenatge els fillols i filloles els diuen unes paraules boniques i d'agraïment als seus padrins i padrines i a la inversa. I acabem amb l'entrega del diploma.

El divendres 20 va ser l'últim dia del curs! El vam celebrar amb una gimcana on es van combinar activitats esportives amb d'aigua i més tranquil·les com endevinar els títols de contes populars. Els alumnes de tota l'escola estaven repartits en 6 grups des de 13 fins a 5è, tots barrejats i així ha estat una jornada de convivència on els grans ajuden als petits en les

activitats. Els alumnes de 6è van ser els organitzadors i dinamitzadors de les proves de la gimcana, últim dia per a ells i elles sentint-se protagonistes de totes les activitats del dia!

Després del pati vam realitzar l'acte de comiat dels nostres companys i companyes de 6è. Ells i elles han acabat una etapa, es tanca una carpeta per iniciar un nou camí cap a la secundària, on coneixeran nous companys i companyes, nou professorat, nous reptes... han crescut amb nosaltres, tant físicament com a personetes! Estem molt orgulloses i orgullosos d'haver format part de la seva vida en aquesta etapa i esperem que tot els vagi molt bé!

L'acte ha estat molt bonic. Primer vam veure un vídeo que van gravar i que iniciava l'acte, on els de 6è no hi són presents i després arriben al pavelló per a desfer un encanteri. I amb la versió del grup Figa Flawas "Que no s'acabi sisè" han començat els parlaments. Aquests han estat del mateix alumnat, de les famílies amb el pare de la Queralt, el Gerard, de l'ajuntament amb la mare de la Yara, la Rouyat, del tutor el Julián i finalment del Carles, el director de l'escola. Tot el claustre vam fer entrega de les orles, gràcies a la gran tasca i la màgia que cada curs fa la Susanna, com també un record de com eren de petits.

Entremig s'han cantat garrotins d'agraïment a tota la comunitat educativa fent un recordatori als i les mestres i monitores, vetlladores que han tingut al llarg de tota l'escolaritat.

Des de l'escola us desitgem molta sort i que tingueu un camí ben llarg.

UN RACONET D'ARTESA

Àngels Florensa

CLOENDA DELS CURSOS TIC DEL TELECENTRE

UNA PRIMAVERA PLENA D'ACTIVITATS CULTURALS I CONVIVÈNCIA

Ricard Garcia Cardet

Amb l'arribada del mes de juny, el Telecentre d'Artesa de Lleida ha posat punt final a un curs intens i enriquidor dedicat a les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Des del mes d'octubre passat, s'han impartit diversos cursos que han donat resposta a les diferents necessitats i nivells dels participants: TICA, B, D, TIC Jubilats, un curs d'ACTIC nivell mitjà i, com a novetat, un taller adreçat a infants de primària titulat *Descobrint la informàtica*.

Per celebrar la cloenda d'aquest curs, s'han organitzat diverses sortides i trobades que han combinat cultura, natura, gastronomia i, sobretot, convivència. Cada grup ha tingut la seva pròpia activitat de comiat, pensada per reforçar els vincles creats al llarg dels mesos i per posar un toc lúdic i festiu al final del trajecte formatiu.

El 18 de juny, els grups TIC B i D van gaudir d'un programa complet a la ciutat de Lleida. La tarda va començar amb una visita guiada a la Fundació Sorigué, on van poder conèixer l'exposició de l'artista sud-africà William Kentridge, reconegut per la seva capacitat d'integrar mitjans diversos i abordar temàtiques universals. Tot seguit, es van traslladar a l'Arborètum - Jardí Botànic Dr. Pius Font i Quer, un espai verd de gran valor científic i

divulgatiu. La jornada es va tancar amb un sopar de germanor a La Sandvitxeria.

El 20 de juny, va ser el torn del grup TIC Jubilats, que va iniciar el matí amb una visita al Museu de l'Aigua, ubicat a l'antic campament de La Canadencia. Aquesta exposició permanent ofereix una mirada fascinant sobre la hidroelectricitat, la gestió dels recursos hídrics i la figura del científic Joan Oró. El dinar de cloenda va tenir lloc al restaurant Can Prada, i la jornada es va allargar amb una agradable tertúlia a les instal·lacions del Club Tennis Lleida.

Finalment, el 26 de juny, el grup TIC A va cloure el seu curs amb una visita guiada a l'exposició "Origen",

al Museu de Lleida. Aquesta mostra, fruit de la col·laboració entre el mateix museu i la Fundació Sorigué, proposa un diàleg suggeridor entre art contemporani i patrimoni històric. L'activitat va finalitzar amb un dinar al restaurant L'Antiquari, conegut per la seva cuina creativa i de proximitat.

A través d'aquestes propostes culturals, el Telecentre ha volgut agrair la implicació i el compromís de tots els participants. Més enllà dels coneixements adquirits, el curs ha estat una oportunitat per teixir xarxes, compartir experiències i descobrir nous horitzons. Un any més, el Telecentre d'Artesa de Lleida es consolida com un espai de formació, però també de comunitat.

Ens retrobem al setembre, amb nous cursos i noves propostes que, ben segur, continuaran despertant l'interès i la curiositat dels nostres usuaris.

PETITES JOIES DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC D'ARTESA

Cabana de volta del Palmero del Gepa

La més septentrional del terme d'Artesa de Lleida

DOMUS DOMINI

Fondes (1)

Miquel Carrera Castellví

Aquest passat mes de maig a casa hem estat d'hospitals, amb la mare. I per allò de lluitar contra la monotonia de les tardes vaig dur per llegir-m'ho i per llegir-lo conjuntament amb la malalta un llibre del passat Sant Jordi. Intento sempre en això dels llibres, sortir de la trilla comercial, tot i que enguany no sé si me n'he sortit gaire. Dos dels llibres que he regalat han estat de la mateixa autora, molt mediàtica i molt cuinera, la Maria Nicolau. *Cremo!* ha estat el llibre que he dut a l'hospital, i la lectura compartida ens ha deixat estones agradables, divertides, d'apropament al misteri aquest de fer sortir plats saborosos en condicions a vegades ben difícils. Una de les experiències que narra la Maria és la seva estada com a ajudant de cuina i també cuinera a la Fonda Europa, de Granollers. Entre la lectura del llibre, entre que l'establiment el tinc prop de la meua residència habitual, i que havia recollit algun articles sobre fondes ... avui està clar que parlaré de Fondes.

I la primera havia de ser, clar, la Fonda Europa, al centre de Granollers. Just avui, i per allò de documentar-me in situ, hi hem anat a dinar. Discutíem si era la segona, tercera o quarta vegada que la visitàvem; jo crec que ha estat la segona vegada que hi he dinat, però, sens dubte és la vegada que més documentat hi anava. El primer cop crec recordar que hi vam fer cap perquè jo havia insistit a fer una descoberta de la part dels vianants de Granollers, amb la porxada, el casc antic i tot de botigues agradables que per allí hi ha. Recordo com havia guardat un article de la Vanguardia on justament es glossava un negoci familiar de botiga de roba, que poc a poc s'havia anat transformant, especialitzant-se en oferir un producte molt selecte, molt del país, una cuca de botiga i de projecte; més tard he intentat trobar l'article, el nom de la botiga i tota la resta, però ja els munts de fotocòpies han decidit viure en el caos ... Bé, va ser un matí ben bonic, aprofitat, i crec que hi vam entrar a fer un cafè. El segon cop ja vam anar expressament a dinar a la fonda, perquè n'havíem llegit més coses, i ho recordem de manera agradable. I avui, que hi hem tornat i mentre escric aquestes ratlles, encara guardo a la boca el sabor indescriptible de les seues postres estrella: el semifred de canyella. Ohhhh! La Maria Nicolau al llibre explica a banda de com va ser l'experiència allí, la manera correcta de com preparar a casa aquestes postres tan especials,

i mira ... potser és la seva manera d'escriure, tan fora de com escriuen els cuiners, tan natural i de la vida, la que em va agradar d'ella, el concepte de fonda i, de retruc, d'aquestes postres. S'ha donat recentment a més, que parlant de fondes i escriptura, una admirada companya de feina, em confessà que el banquet de boda el van fer a la Fonda Europa, i que recorda encara avui a la part de memòria dels sentits, les delícies d'aquest Semifred de canyella.

Tocant de peus a terra, i parlant del poble, quan penso en el mot fonda, el cap em duu a un edifici que devia estar prop de la l'arrossegia de la carretera de Lleida, prop també de l'antiga ubicació de l'oficina de la primeríssima caixa d'estalvis de Barcelona. No he parlat segurament amb gent documentada del poble o de bona memòria, però el meu cap em duu allí ... i amb una petita ombra de misteri, perquè mai vaig conèixer el local per dintre, i sempre l'havia associat a lloc de dormir, de gent de pas, no pas de casa de menjars. No sé ... potser vossaltres lectors, en sabreu més coses de l'establiment, de si hi va ser i de si el meu record és correcte.

He escrit més amunt, que havia llegit alguna cosa sobre fondes del nostre país, en concret en un article de la revista *Descobrir*, que tan bones estones em proporciona, si visito una biblioteca. Una de les ressenyades a l'article, i coneguda, és la *Fonda El Recó*, a Cornudella de Montsant. Al poble hi vaig treballar una temporada curta, i alguns dies que se'ns feia tard, dinàvem allí. Ho té tot, un racó encantador, cuina del país, i l'encant d'aquells boscos i paratges. Fa anys que no he tornat a Cornudella, i mirant per *Google Maps* ara, veig que ha canviat, i que el progrés ha modificat una mica la part de la carretera, ais! Però, sortosament, el racó màgic de la fonda (el recó, en el parlar de Cornudella) es manté intacte.

Acabo, i no sé cap on decantar-me, eh! Si sou de provar postres dolces, cap a la capital del Vallès Oriental i cap al semifred; si només en voleu copsar l'essència és suficient amb unes postres per cada dos, no cal fer excessos. Si sou de llegir coses divertides i de descobrir el món professional dels fogons (fogons, foc i presses), cap a la Maria Nicolau i el seu *Cremo!*

Bon profit

VOLS REEIXIR...? ADAPTA'T!

Parròquia d'Artesa de Lleida

La nostra vida no és mai una situació estable, sempre anem evolucionant. Viure és renovar-se. Aquells que no saben adaptar-se queden estancats i la vida se'ls escapa.

Perquè tot canvia. La nostra salut: no podem fer el mateix a vint anys que a setanta. Els fills: demanen una atenció que és diferent quan són petits que quan són grans. La feina: sovint cal canviar d'empresa o d'ocupació. També l'estimació va evolucionant: no estimem de la mateixa manera quan ens acabem de casar que quan fa cinquanta anys que vivim junts. Com tampoc no podem viure la fe exactament igual quan som petits que quan som adults, I diguem també que hi ha esdeveniments imprevistos que ens ho poden capgirar tot.

La vida és un canvi constant. I, si davant d'això ens tanquem en nosaltres mateixos enyorant situacions passades que no tornaran, estem malversant la nostra vida. Cal adaptar-se i mirar endavant.

Adaptar-se significa, en primer lloc, no desanimar-se. Siguem conscients que aquesta realitat canviant ens ajuda a créixer: forma part del procés de la vida volgut pel Senyor. Més que lamentar-nos per allò que no podem fer, val més que ens preguntem quines possibilitats ens ofereix la nova situació. Perquè sempre podrem estimar, que és allò que més ens enriqueix.

I tinguem imaginació. No ens entossudim a voler modificar allò que no podem canviar. Però no ens quedem tampoc parats! Els beduïns, que habiten terrenys inhòspits, tenen aquesta dita: «no podem encatificar el desert, però podem fer-nos unes sandàlies». I les «sandàlies» que més ens convinguin.

I, si la cosa no dona bons resultats, assagem altres sortides. No ens obstinem a voler transitar per camins barrats. Busquem-ne un altre que estigui obert, que segur que existeix. Qualsevol nova opció serà més positiva que no pas insistir en «més de la mateixa cosa». quan comprovem que la solució no és vàlida, no ens porta pau.

I, sobretot, confiïm en el Senyor, que continua dient-nos: «Veniu a mi» (Mt 11.28). Ell és aquell company de camí que mai no ens deixarà sols i que s'acomodarà al nostre pas perquè puguem arribar feliçment a terme.

NOTICIARI HISTÒRIC ARTESENC

El Diario de Lérida

Divendres 12 de febrer de 1915

Breu estada de dos artistes a Artesa de Lleida i dimissió del metge d'Artesa de Lleida

De nuestros co-responsables

—O—

(POR CORREO)

DE ARTESA DE LÉRIDA

Para saludar a sus amigos han permanecido algunas horas en esta población el meritisimo discípulo de Tàrra y genial artista catalán y comprovinciano, D. Emilio Pujol y el experto y notable pintor barcelonés, D. Baldomero Gili Roig.

El caracter afable y simpático del notable guitarrista obligóle a interpretar entre sus amigos algunas de sus inspiradissimas composiciones y entre feligranas del arte elevar un momento a lo que el vulgo consideraba valadi instrumento de la guitarra. La elevación de espíritu en alas de su genial inspiración, cual abeja misteriosa que recorre los perfumes de la mas bella y pura flor, presentó un panal de

tan célicas armonias, que, ora en el gracejo de una «jota» graciosísima, ora remontándose a las regiones de un clasicismo insuperable, demostró que los secretos insoldables del difícil instrumento se humillaban ante su genio laborioso y singular.

Para aprovechar algunos paisajes tipicos de la población, el pintor barcelonés trasladó al lienzo con firmeza de pincel y habilidad

en el colorido, la tortuosidad de algunas calles.

Al darles nuestra bienvenida deseamos les haya sido grata su estancia entre nosotros, a la paz que deseamos repitan la excursión.

—Por haber obtenido una plaza de titular en esa, el médico de esta población, D. Roberto Pereña, ha dimitido el cargo que desempeñaba, para incorporarse en breve de su destino.

UN PLA DE CONTROL DE CONILLS AMB MOLT RETARD

Nèstor Serra Domènech
Unió de Pagesos

Fotos: Isidre Drudis Bellmunt

Em poso a escriure aquest article després que el Govern hagi presentat el Pla de control poblacional del conill a la Plana de Lleida. No sé si tots heu pensat el mateix que jo: un nom molt llarg per a un pla tan llarg com el temps que la pagesia ha hagut d'esperar perquè finalment s'aproves, tretze mesos; tan llarg com el camí que hem fet des d'Unió de Pagesos per reclamar una i altra vegada a governs de tots els colors polítics una solució a un problema tan greu com els danys que fa la fauna cinegètica, convertida en plaga, als nostres conreus.

Va ser per aquest motiu que des d'Unió de Pagesos, després d'anys de proposar solucions a les administracions que mai no van arribar a bon port, vam instar a l'aprovació d'un decret llei que permetés posar en marxa immediatament plans de control poblacional de fauna. La necessitat de dur-los a terme per la gravetat dels danys era una autèntica urgència. Però d'això ja fa tretze mesos! L'incompliment i la manca absoluta de celeritat continua sent una constant i els efectes continuen agreujant la situació. Quantes tones de gra, de fruita i d'escorça d'arbres s'han menjat milers de senglars i de conills a Catalunya els últims tretze mesos per no tenir un pla d'actuació ben executat i que ho impedís?

Ara, el mínim que reclamem és que aquest pla de control poblacional dels conills s'apliqui amb la urgència que el decret llei ja exigia fa més d'un any. Ens cal aconseguir la reducció de la densitat com més aviat millor. I no només pels greus efectes a les collites, sinó per altres qüestions tan importants com la transmissió de malalties als nostres ramats, ja que la fauna salvatge n'és una de les causes més directes.

Però també demanem facilitar els tràmits a la pagesia afectada, que s'acceleri la posada en marxa del formulari telemàtic perquè es puguin comunicar els danys a les explotacions, i que es resolgui la situació dels productors exclosos de l'ajut dels protectors d'arbres per evitar danys de conills del 2023 perquè no es va tenir en compte la densitat de les plantacions actuals.

Tampoc considerem acceptable que els vuit nous cotxes dels Agents Rurals, promesos en la lluita contra els danys de fauna, no arribin fins a finals d'aquest any i, si és així, ja haurà passat un altre any des que es va publicar la licitació.

Com vam exposar a la roda de premsa de Lleida del 13 de maig, si el Govern no es fa seva la gestió de la sobrepoblació de fauna, és a dir, si no en fa una qüestió prioritària de país, cada dia anirem perdent més conreus, estarem més exposats que els ramats agafin malalties i, en definitiva, encara més lluny de tenir garantida la continuïtat de l'explotació. Si volem continuar tenint agricultura i ramaderia a Catalunya cal actuar sense deixar passar un dia més. A favor que no es perdi cap pagès ens hi trobaran sempre perquè ens ho juguem tot. I cal recordar que mentre a Unió de Pagesos hem fet la feina amb propostes, altres col·lectius només aprofiten l'avinantesa.

PROU D'OBLIDAR ELS POBLES PETITS!!

Mariona Rebull Berengué

Alcaldesa d'Artesa de Lleida

Escric aquesta carta en nom dels veïns i veïnes del municipi per expressar una situació que patim des de fa anys i que s'ha fet insostenible. Parlo del **mal servei de connexió a internet, telefonia i subministrament elèctric** que tenim al poble, com tants altres municipis petits del territori.

Pel que fa a la **xarxa de telefonia i internet**, tant el servei de **wifi** com les **dades mòbils**, són absolutament **deficients**. Patim talls constants i incidències greus. L'últim episodi, aquest 11 de juny, ha deixat tot el poble **més de 24 hores sense servei**. Aquestes interrupcions no són puntuals: **fa anys que ens afecta aquesta problemàtica**, i tot i pagar el mateix que altres territoris amb més densitat de població, **no tenim el mateix servei**. A pobles com el nostre, on viu molta gent gran i on el telèfon és una eina bàsica per comunicar-se o demanar ajuda, això és una qüestió de **benestar i seguretat**.

A més, aquests problemes alenteixen la possibilitat de **teletreballar o d'atraure empreses al territori**. I la resposta per part de les operadores és **inexistent**.

Però el problema no acaba aquí. També **patim microtalls constants de llum**, que **espremen la paciència i fan malbé aparells elèctrics de moltes famílies i establiments**. Una zona del municipi té una instal·lació elèctrica tan antiquada i en tan mal estat que quan plou fins i tot hi salten espurnes. Ens hem posat en contacte amb **Endesa reiteradament**, però **no hem rebut cap resposta ni cap actuació**, mentrestant, la situació continua sent perillosa i insostenible.

En definitiva, **els pobles petits com Artesa de Lleida estem oblidats**. No demanem res més que

tenir cobertes les necessitats bàsiques com la llum i la telefonia. No podem continuar sent ciutadans de segona.

És hora que les administracions i les empreses proveïdores assumeixin la seva responsabilitat i garanteixin uns serveis mínims dignes i segurs per a tothom, visqui on visqui, o potser serà el moment que els pobles petits ens unim per lluitar per uns serveis dignes.

QUADERN DE MORALITATS (UN TAST)

Pau Marqués Bisquert

1. OBSESSIONS VITALS

Posar en ordre la vida

A la seua edat, cada vegada dormia menys, només somiava. Era com si volguera posar en ordre la vida viscuda i preparar-se per al més enllà. Només el dolor la mantenia desperta. Els metges, a base de calmants, l'havien allunyat de tants alifacs i ara només somiava. El paradís dels seus records havia esdevingut un infern per a la família. El neuròleg ho adobà posant nom a aquella anomalia.

Morir-se dues vegades

A cent anys, el cos era una planta. L'abraça encara calent. Agafà el telèfon per comunicar el decés i tornà a l'habitació.

- Què passa?

Es quedà blanca en sentir la veu. Entre l'espant i l'alegria, l'abraça de nou. Havia tornat a la vida, tot just deu dies abans del decés definitiu. Els sacsons del primer disgust li havien allargat l'existència.

- No és fàcil morir dues vegades, va dir el metge

2. LA TERRA PROMESA

El paper

Finalment anava tranquil pel carrer. No havia tingut temps d'aprendre aquell alfabet nou, però de cap manera amollava el paper. Es repetia mentalment el nom que li havien dit en veu alta: permís de residència temporal.

Després d'haver passat tant, no sabia si sentir-se digne o agraït. Un paper timbrat el feia lliure en terra estranya. Plorava d'enyor i alegria, ignorant si allò era el paradís.

El fill pròdig

La por i la mar li havien amerat els ossos. Una dona amb cabells d'or li va oferir una manta. Després, el van dur a un barracó. No podia pagar l'allotjament. Dels diners del pare no li'n quedava res. Treballaria de valent, estava en la terra promesa. L'endemà va alçar la mà i alegre va pujar al camió. Llavors, va entendre on anaven i va plorar com el fill pròdig. No podia tornar a casa així.

3. SENSE PÈLS A LA LLENGUA

Consulta

Mare, se diu *maman* -pinçant-se el nas- o mamà? A l'escola ne diuen *mère*, igual que mar. I si me posi nerviosa i dic *merde*, me fan mala cara. Diuen que sem pas catalans, que hem d'oblidar que els avis van perdre la guerra; en aquest costat de la frontera sem francesos. Diuen que venim només a veremar, que sem sans *papiers*, i no sé què és. Avui, no vull anar a escola. Com se diu bon dia, mare?

Valencians pel món

Arreu del món on vaig sempre trobe algú que parla la meua llengua. Ni que siga al bany mentre em rente la cara.

4. FIDELITAT CONJUGAL

Casament responsable

Sempre havia estat una mica despistat i això li generava inseguretat. S'havia casat amb la dona perfecta en una cerimònia del gust de la família. Una mare, que sempre és una mare, li va recordar la responsabilitat adquirida. Ara era un home feliçment casat, i tan primmirat que en el viatge de noces va oblidar la dona en casa.

La placidesa del matrimoni

Es van casar el mateix any i eren amics de tota la vida. Després de cinquanta anys, els fills d'uns i altres els havien regalat un viatge per les noces d'or. A l'hora d'anar-se'n a dormir van confondre's d'habitació. Tot era tan familiar i rutinari que fins al matí no va adonar-se que ella no prenia café ni era l'esposa, sinó la dona de l'amic.

5. COSES QUE PASSEN

Viatjar

Les hores al tren es fan llargues. Tothom amb auriculars o cara al mòbil; hi ha qui mira pel·lis a l'ordinador o treballa. Plou i fa el sol en un esclat de primavera. Crida l'atenció de la dona que seu al davant. Li assenyala l'arc de sant Martí a l'altre costat del vidre -Què? -respon desganada, abans de tornar a la pantalla. La vida passa, com els passatgers del tren, el paisatge, l'oratge...

Tot el temps del món

Estava jubilat i tenia tot el temps del món, o això pensaven els altres. Una nit el van enviar a l'hospital a vetlar un familiar llunyà. —No et fa res, veritat? Una pregunta retòrica sense importància. Passaria la nit llegint, li agradava tant...

A l'habitació van trobar el malalt estripat en un bas-sal de sang, mentre ell recitava els versos d'una tragèdia de Shakespeare: *To be or not to be*.

6. LA REVOLUCIÓ DELS AFECTES

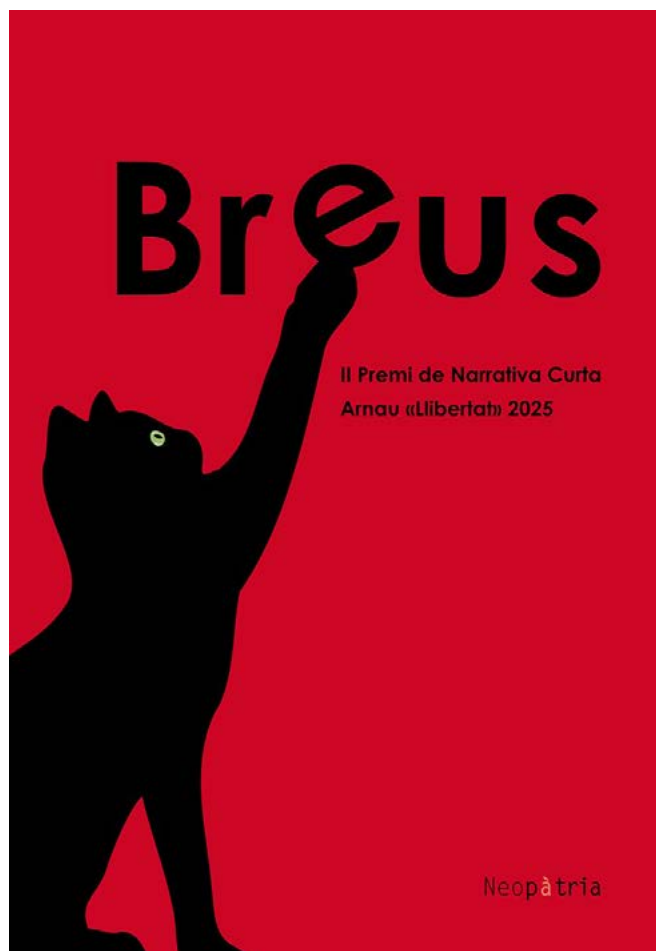
El primer amor

Vaig descobrir en roba interior la veïna. Teníem la mateixa edat i molta fantasia. Havia canviat de casa quan la vaig retrobar. Quedà pendent un cafè que no arribava. —No sé si oblidar-te o saludar-te —vaig dir-li en un *whatsapp*. Una fantasia compartida després del te. Mitja vida més tard, no sabia dir si m'agrada més fer-li l'amor o que em faci un bon dinar. Tot canvia si som els mateixos.

La mà que mou el bressol

La prudència m'evita deixar missatges de veu al mòbil. Si m'escolte, una veu estafeta es riu burleta de mi. —*Coses d'algun fantasma* —em dic, sense fer-ne cas. Incredula, un dia la meua dona se'l va escoltar, l'altre. I em va tirar al carrer. No es bo alimentar els propis fantasmes; la intel·ligència artificial és la mare que ara mou les passions.

Dins «Breus», d'ed. Neopàtria

PETITES JOIES DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC D'ARTESA

Roca amb cadolles i reguerons per recollir aigües pluvials
a la partida de la Coma Madrona

EL REPORTATGE

DE QUAN AL CARRER NOU FEIEN CATIFES
PER LA PROCESSÓ DE CORPUS CHRISTI. 17 DE JUNY DE 1965

Fotografies: Josep Ma Vilalta Batlle

Grup de joves autors de la catifa (d'esquerra a dreta): Josep Maria Pico, Paqui Carretero, Mercè Pico, Josep Bonastre, Esther Tolòs, Magda Escuer i Antonio Carretero.

D'esquerra a dreta: Josep Maria Pico, Paqui Carretero, Mercè Pico, Esther Tolòs, Antonio Carretero, Josep Bonastre i Magda Escuer.

ENRIC COSTAFREDA DOMÈNECH

Josefina París Mor

L'Enric Costafreda Domènech va néixer a Artesa de Lleida el dia 1 de setembre de l'any 1916. Era fill únic del matrimoni format per Josep Costafreda, un cabaler de cal Manyana i Magdalena Domènech filla de cal Sabater, tots dos veïns d'Artesa. Sembla que tenien casa al carrer del Fossar Vell, cal Pernaes.

Carrer del Fossar Vell. (Foto: Àngels Florensa)

Com la majoria de nens i joves d'aquella època va anar a l'escola del poble a aprendre a llegir, escriure i les quatre regles aritmètiques, després, en acabar els estudis elementals, es va posar a treballar de pagès a casa i si calia anava al jornal.

L'Enric a l'època escolar. (Foto: autor desconegut)

Quan va esclatar la guerra l'Enric era un jove de 21 anys, orfe de pare que vivia amb la mare a la casa

familiar. Formava part de la lleva de 1937 que fou cridada a files el 7 de juny de 1937.

El primer destí de l'Enric fou al front d'Aragó i junt amb altres joves d'Artesa, fou integrat a les Brigades Internacionals.

Les Brigades eren unitats de combat que estaven formades per voluntaris procedents d'arreu del món i van venir a la guerra civil espanyola per lluitar contra el feixisme, i per defensar la democràcia a Europa.

Els brigadistes eren joves imbuïts d'ideals anti-feixistes que defensaven amb força i coherència els valors de la llibertat. Pertanyien a tots els àmbits socials, hi havia intel·lectuals, fotògrafs, escriptors, periodistes,...

A Catalunya trobem el fotògraf hongarès Robert Capa que va venir a Espanya per denunciar els horrors de la guerra i va immortalitzar grans escenes de la nostra guerra civil i més tard de la Segona Guerra Mundial. Actualment els seus reportatges són veritables testimonis visuals de la violència i crueltat de les guerres que han ajudat els historiadors d'avui a identificar llocs i zones que van patir devastadores batalles.

També trobem George Orwell, periodista anglès que s'establí a Catalunya i junt amb les milícies republicanes va lluitar al front d'Alcubierre (Osca) on el van ferir i va estar ingressat a l'Hospital de Lleida. De la seua experiència a les trinxeres republicanes va escriure "Homenatge a Catalunya", un gran llibre per entendre millor la Guerra Civil Espanyola. Més tard va escriure diferents articles i llibres de denúncia sobre els autoritarismes que posaven en perill les democràcies europees.

L'escriptor americà Hemingway, també destinat a Espanya com a reporter de guerra, l'any 1940 de

Brigadistes. (Catalunya durant la Guerra Civil dia a dia, volum 18, Barcelona, Edicions 62, La Vanguardia, 2006, volum 18, pàg. 12)

potser esperant algun nou destí perquè l'Enric diu que no sabien el temps que hi estarien ni tampoc on els portarien.

També explica que el Ramon Badia havia rebut carta del seu germà David dient-li que havia sol·licitat fer-se pilot d'aviació. L'Enric aprofita aquesta notícia que li arriba des del poble per recomanar al seu cosí Josep, al qual escriu aquesta carta, que s'anima també ell a fer la sol·licitud per entrar a l'aviació *"...porque por el aire se corren muchos Km. y a pie uno no avanza nada..."*. (MIR 2013-14: 123)

Molts eren els nois d'Artesa que se sentien atrets per entrar a l'Aviació, possiblement perquè el poble era a la rereguarda de l'Aeròdrom d'Alfés i això era un atractiu per estar més prop de casa. Sabem que molts joves d'Artesa feien sol·licituds per entrar en aquest cos de l'exèrcit però l'accés era restringit. Havien de passar una sèrie de proves i a més hi havia moltes demandes.

LA BATALLA DE TEROL

Després de la desfeta republicana de Belchite al front d'Aragó, la XI Brigada Internacional, amb els joves d'Artesa i un bon nombre de reclutes catalans, va ser destinada a la batalla de Terol.

Les operacions militars a la ciutat de Terol i els seus voltants durant la Guerra Civil van tenir lloc entre el 15 de desembre de 1937 i el dia 7 de gener de 1938.

Durant aquesta batalla es produïren duríssims enfrontaments entre l'exèrcit republicà i l'exèrcit nacional on van perdre la vida nombrosos soldats dels dos bàndols que lluitaven en condicions atmosfèriques extremes de neu i fred.

Soldats a la batalla de Terol. (Catalunya durant la Guerra Civil dia a dia, Barcelona, Edicions 62, La Vanguardia, 2006, volum 18, pàg. 130)

El dia 17 de gener de 1938, quan la ciutat de Terol estava en mans de l'exèrcit republicà, va tenir lloc una massiva ofensiva franquista per recuperar el territori anteriorment perdut.

La contraofensiva franquista de principi de 1938 va ser funesta pels republicans. Durant els combats d'aquesta zona, segons explica en una carta el soldat d'Artesa Artur Oró, va morir el jove soldat també d'Artesa Enric Costafreda Domènech. L'explosió d'un obús d'artilleria li va provocar greus ferides de mort. (ORÓ 2016: 104)

Aquesta va ser l'última notícia que la família va tenir del jove Enric Costafreda Domènech. Ningú no es posà en contacte amb la mare i el seu cos no se sap on va desaparèixer ni on fou enterrat. Com molts altres soldats, aquest jove d'Artesa quedà en l'anonimat i passats els anys, també va quedar oblidat de la Memòria dels qui el van conèixer.

La XI Brigada Internacional, formada per reclutes de dinou i vint anys, que lluitaren en un front en condicions extremadament dures, amb un sòl cobert de neu, temperatures sota zero graus, els combatents calçats amb senzilles espadenyes de pagès... va quedar massacrada en aquesta Batalla de Terol.

Com en totes les guerres, a la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) no hi van haver ni guanyadors ni perdedors. Els qui van morir van perdre la vida i els qui van tenir més sort van perdre la joventut i haver de sobreviure i començar de nou en una terra erma i cremada durant molts anys..., altres més compromesos políticament van haver de fugir camí de l'exili.

BIBLIOGRAFIA

ABELLÓ (2006), Teresa Abelló, *Els Brigadistes marxen de l'Espanya republicana, Catalunya durant la Guerra Civil dia a dia*. Barcelona 2006, Edicions 62, S.A

MIR (2013-14), Meritxell Mir Puig, CAL MOIX. *Una història gràfica d'Artesa de Lleida*. Lleida, Institut Samuel Gili i Gaya.

SANJUAN (1998), Josep Sanjuan Prim, *Mai Més*, Torres de Segre. Amics de la Mare de Déu de Carrassumada.

SHIKAR. Revista del Centre d'Estudis Comarcals del Segrià, núm. 3, 2016

DEU ANYS DE FUNCIONAMENT DEL CAAC SEGRÀ D'ALCANÓ

ANÀLISI I CONCLUSIONS.

Laia Solà Miró

(Plataforma Animalista Terres de Lleida / Protectora d'Artesa de Lleida)

Ja fa deu anys que el Consell Comarcal del Segrià compta amb un servei avui imprescindible: el CAAC Segrià o Centre d'Acol·lida d'Animals de Companyia, situat a Alcanó.

Aquests quadres recullen les dades seguides d'un breu estudi comentat dels animals portats al CAAC des que va començar a funcionar el 2014 fins al 2024 i la valuosa acció dels Grups Locals animalistes (GLA) i Protectores, sense els quals res no tindria la mateixa eficàcia com veureu.

CÀNIDS:	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	TOTAL
CAAC Segrià	94	208	172	145	134	128	123	90	120	134	88	1436
GRUP LOCAL	40	15	56	77	121	210	218	153	118	38	81	1127
PROTECTORES	0	0	0	62	64	75	70	51	94	130	56	602
TOTAL	134	223	228	284	279	413	411	294	332	302	225	3165
FELINS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	TOTAL
-CAAC SEGRÀ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-GRUP LOCAL					23	75	136	223	284	114	218	1073
-PROTECTORES							2	4	5	4	3	18
TOTAL FELINS												1091
CONTROL CER	0	0	0	0	1	4	9	16	17	14	21	

Si comprovem les gràfiques veurem que els primers anys de funcionament els pobles es van anar acostumant al servei. Sabíem per l'experiència i contacte amb les associacions adherides a Plataforma (Amics dels Animals, Progat Lleida, Protectora de Seròs, Protectora de Tàrraga, Protectora de Solsona, Protectora de Cervera, Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida, Grups GLA...) que l'entrada d'animals podia desbordar el servei i fer-lo fracassar, per això davant l'interès creixent de persones animalistes residents en moltes poblacions del Segrià, vàrem decidir organitzar aquests Grups Locals Animalistes (GLA) per tal que col·laboressin amb l'Ajuntament, que és qui en tenia la responsabilitat legal, tal com sempre havíem fet a Artesa de Lleida, fins i tot abans de l'existència i obertura de la Protectora municipal el 2005. D'aquesta manera, i gràcies a l'acció dels GLA, el CAAC va anar baixant l'entrada d'animals mentre els Grups Locals cada cop en gestionaven més, com veureu a la taula precedent; fins al 2020 en què aquesta gestió doblava gairebé els animals entrats directament des de les alcaldies a Alcanó (123/218). A partir del 2021 comença a invertir-se

el procés i els GLA perden acció, es nota una crisi de cansament que afortunadament el 2024 es recupera per igualar-se amb el mateix CAAC (88/81). A poc a poc es van anar sumant Grups Locals Animalistes (GLA), actualment n'hi ha en més del 50% dels pobles del Segrià i molts d'ells s'encarreguen exclusivament del control de colònies, ja que el tema cànids ja està assumit plenament per l'ajuntament. Fa 10 anys això era impensable! Mai no agraiem prou tota la feina feta pel voluntariat de tants pobles.

El control de colònies felines comença a partir del 2018 amb Artesa de Lleida i fins al 2024, amb 21 pobles: Albatàrrec, Alcanó, Alcarràs, Alcoletge, Alfarràs, Almacelles, Almatret, Almenar, Alpícat, Artesa de Lleida, Benavent, Corbins, Gimènells, Puigverd, Rosselló, Soses, Sudanell, Sunyer, Torrebesses, Torrefarrera i Vilanova de la Barca, més del 55% de la comarca.

Cada nova adhesió ha anat presidida de l'oportuna reunió amb l'Ajuntament, el GLA i Plataforma ATL on s'han establert les obligacions per part de l'ajuntament i el grau de col·laboració voluntària del GLA. També s'han fet, des de fa vuit anys, xerrades a les escoles, a Artesa i Puigverd vàrem començar abans, primer com a Protectora d'Artesa i després des de Plataforma ATL per conscienciar les noves generacions, on hem pogut comprovar que d'uns anys ençà ha baixat el nombre de famílies que tenen animals de companyia. S'ha passat de més del 50% al 25% aproximadament, cosa que demostra la taula en què a partir del 2021 hi ha una gran davallada en el total (de 411 a 294 cànids) que repunta al 2022 (332) però després va baixant any rere any fins al 2024 amb un total de 225. El total genèric de cànids

recollits en 10 anys és de 3165 i de gats a través dels GLA i Protectores 1073.

Malgrat la feina feta per part de tota la gent implicada, ens adonem que no ens en sortim. A hores d'ara els pobles del Segrià han de fer tanda per poder portar els animals a Alcanó: no hi caben. I això passa en altres CAAC'S i Protectores, però al CAAC Segrià no havia passat mai. Els motius són diversos:

1-No s'atura la producció de nous animals amb cries descontrolades que s'abandonen. La nova Llei 53/2023: "Si vols deixar criar el teu animal, t'has de donar d'alta al registre de criadors professionals" no s'aplica ni se sanciona. I això passa especialment en **espais vulnerables**: granges, masies, tancats... Ho hem constatat a les xerrades com ja hem dit.

2-Moltes de les places dels centres d'acollida estan ocupades per cànids GPP (Gossos potencialment perillosos) que són difícils d'adoptar. Al CAAC Segrià d'Alcanó hi ha actualment 140 places, 34 són GPP, és a dir gairebé una quarta part de l'espai està ocupada per ells. Al CAAC Lleida, canera de Lleida, s'ha fet necessari trobar-los una residència canina (Green Hause) per allotjar-los per la qual l'ajuntament paga anualment 50.000 euros. Molts d'aquests animals provenen de determinats sectors de la població marginals o irresponsables, sobre els quals no s'exerceix cap tipus de control: assegurança obligatòria, identificació...cries descontrolades que regalen o venen il·legalment...

3-En general, no es controla si porten xip cosa que fa difícil que tornin al propietari, només un 27% estan xipats i el 50% d'animals acollits no són abandonats són perduts sense xip.

4-En el tema felins, el CAAC Segrià té un espai preparat per l'acollida de gats mansos, no ferals, i aquesta és obligatòria, però encara no n'ha entrat cap per tal com estan ocupats amb el control de cànids. Per altra banda la ciutadania continua actuant irresponsablement ja que el seu gat o gata volta sense esterilitzar quan és obligatori fer-ho abans dels sis mesos (art.39.1.i/2023) després els abandonen. Alguns Ajuntaments continuen sense controlar les colònies felines amb el mètode CER (Captura, Esterilització i Retorn a la colònia), i això és d'obligat compliment (art.38.1.2/2023)

Davant d'aquesta situació d'amuntegament i descontrol s'ha pensat en aquestes possibles solucions:

1- Fer complir les Lleis de protecció, sobretot l'article 53.2/2023 que estableix que «Si una persona vol fer criar el seu animal de companyia caldrà donar-se d'alta al Registre de Criadors». Si una persona regala cadells de gat o de gos i no està donada d'alta al Registre de Criadors Professionals, està incomplint la Llei de Protecció i per tant és sancionable.

2- Informar i frenar el naixement de gatons amb el compliment de l'art. 39.1.i/2023 «els propietaris hauran d'esterilitzar els gats i gates abans dels sis mesos» i fer possible l'entrada de felins mansos, abandonats o perduts, al CAAC SEGRIÀ.

3-Informar i estimular els consistoris en el control de colònies felines de manera correcta, articles 16/2008 de la Llei catalana i 38.1.2/2023 de l'estatal.

4-Aturar la procreació de cànids GPP i que llurs propietaris compleixin les obligacions que marca la llei: assegurança, xipatge, ... per tal d'evitar una estada sense futur en una protectora o CAAC.

5-Qui ha de fer complir la Llei? l'administració ajudada pels COSSOS DE SEGURETAT (Mossos d'Esquadra de Medi Ambient, Agents Rurals...)ja que són els qui han de vetllar per la seguretat ciutadana i dels animals de companyia, ja que segons l'art.41.1,a/2023 "correspon als Municipis exercir la inspecció o vigilància dels animals de companyia" i art. 43/2008 "les persones posseïdores d'animals han de permetre a les autoritats competents les inspeccions i facilitar-los la documentació exigible" per això els Ajuntaments que no disposen de guàrdia urbana poden delegar aquesta funció als Cossos de seguretat esmentats.

6- Cal baixar la població i les cries descontrolades, per tant, cal tirar endavant la CAMPANYA

D'ESTERILITZACIÓ DE CÀNIDS, situats en espais vulnerables pel preu de 125 euros amb el xip inclòs que s'havia projectat entre Plataforma ATL i el Consell comarcal del Segrià. De moment s'ha fet poca difusió amb resultat nul.

8-Cal informar més i sancionar després. Sabem que si no se sanciona, la gent no actua per això el proper pas de Plataforma ATL, serà parlar amb els cossos de seguretat per veure com es pot actuar per fer complir la Llei a la ciutadania.

9-Al CAAC Segrià d'Alcanó al 2024 no caben més animals i cal fer tanda per entrar. Cal ampliar indefinidament els espais d'acollida? La despesa serà cada cop més elevada i com més animals menys atenció. Tampoc no s'educa en la tinença responsable. **Aquesta no és la solució intel·ligent.**

10-Finalment, fer entendre a les persones que NO ÉS OBLIGAT TENIR ANIMALS de companyia, però sí que ho és COMPLIR AMB LA LLEI DE BENESTAR ANIMAL. Fer-ho malament implica: patiment pels animals i les persones sensibles, molèsties al veïnat i despeses públiques. Es aquesta la societat que mereixem? **A Catalunya sempre ens hem vantat de ser capdavanters, la mateixa Llei catalana ho era. Ho som? demostrém-ho!**

«La moral dels pobles i de les persones es demostra en el tracte que donen als animals» M. Gandhi.

FAUNA DEL TERME

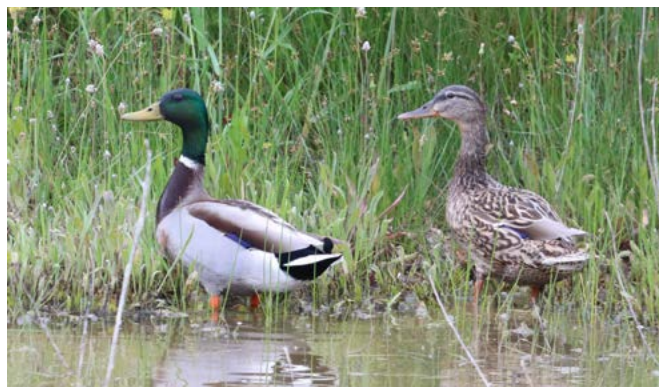
Isidre Drudis Bellmunt

ANEC COLL-VERD (*Anas platyrynchos*)

És l'ànec més corrent i abundant. És eminentment aquàtic i es localitza als rius, als estanys, als embassaments, als petits rius, a tolls temporals, a les basses de reg, a les basses de secà, a les sèquies, als arrossars i als aiguamolls. S'alimenta de vegetació i petits invertebrats que troba tant a l'aigua com a la llera.

De talla gran, uns 60 cm i fins a 1,5 kg de pes, presenta un fort dimorfisme sexual, els mascles són colors vius, cos grisenc, amb el coll i el cap de color verd metal·litzat, mentre que les femelles són més discretes, de tons marrons amb clapes pel cos. Te el bec amb forma de cullera, el coll llarg i les potes curtes amb tres dits units per una membrana natatòria. Cal destacar que aquesta espècie és l'ancestre de l'ànec domèstic.

Fan el niu al terra però prop de l'aigua, en el que les femelles ponen ous de color verd oliva, de mida semblant als de les gallines. La posta sol ser de vora una dotzena d'ous i pot arribar a 18 en les femelles més prolífiques. La incubació és de 4 setmanes i els anegüets ja naden quan surten de l'ou.

Triguen fins a sis setmanes a poder volar. Quan són novells, tenen el mateix color que les femelles, cosa que els ofereix el mimetisme necessari per eludir els depredadors.

A Artesa de Lleida s'hi observa tot l'any a les basses de reg i al Canal d'Urgell i Canal Auxiliar d'Urgell. Hi és també de pas. Era l'ànec més corrent i conegut als arrossars del Saladar-la Llacuna, Grealó, la Femosa, Vinatesa i els Bassots de Grealó.

Xavier AIXALÀ MARTÍ, *Artesa de Lleida. Fauna. Peixos, amfibis, rèptils, ocells i mamífers*, Col·lecció La Femosa, 1995, pàg. 58.

PELS FONDALS DEL CLOT DEL DIMONI

NOVEL·LA PER FASCICLES

Num 9

de Jordi Oró Puig

IX

UN DINAR DE FESTA MAJOR AMB SORPRESA I FUGIDA FINAL

El Roc i el Vicent van seure junts en un costat de la taula. La Maria Antonieta i l'Àngels van seure al seu davant. El senyor Josepet volia marcar territori. No li feia gràcia que la seva filla segués al costat del Roc el primer dia que entrava en aquella casa.

El dinar era molt bo. Una bona amanida amb pernil i uns quants ous durs i de segon un pollastre a la cassola on hi cantaven els àngels. Tot acompanyat per un bon vi, vi de la casa, va presumir el senyor Josepet. Mentre dinaven els dos amics van explicar detalls de la seva vida de mossos a Gombau del Pla. També van dir que els agradava molt Bell-lloc i el seu terme, posant èmfasi en la vall de Pelagalls i les sèquies que la nodrien de reg. Segur que era deu vegades més gran que el reguerol de Vieixit de Gombau del Pla.

El Roc i el Vicent es van quedar molt sorpresos quan el pare de l'Antonieta els va dir que tenia un tros de cinc jornals sembrats de panís que gairebé feia més de dues vares d'altura. I que a finals d'octubre ja el començarien a collir.

- Aquest estiu ha baixat molta aigua per les sèquies de Pelagalls i he pogut fer quatre regs, per això el panís ha crescut tant. Aviat es començarà a construir el Canal d'Urgell i podrem tenir reg regular.

- Sí, avui mateix hem vist marxar un home després d'una reunió... Diuen que farà el canal- va dir el Vicent.

- És el senyor Jeroni Ferrer Valls. Avui ha reunit els propietaris del poble per explicar el projecte. Sembla que va de debò.

El Roc va pensar que aquell home era molt emprenedor i que tenia molta il·lusió per treballar i prosperar. Tenia dues filles. La gran es deia Carme i estava casada als Alamús, amb un pagès de casa bona. I, per cert, estava esperant un fill. La setmana propera sortia de comptes.

Tot just la Teresa i la seva filla estaven servint les postres, quan algú va trucar a la porta del carrer.

- Qui deu de ser en aquestes hores i en plena Festa Major? – es va estranyar la senyora Teresa.

El Josepet va baixar i al cap d'uns minuts va tornar a pujar. Va entrar a la sala menjador amb un somriure d'orella a orella va dir:

- Molt bones notícies.

- Què passa? – va preguntar la seva dona.

- Ha vingut el mosso de cal Pou dels Alamús per dir-nos que la Carme acaba de tenir un fill molt guapo. Tot ha anat molt bé.

- Però no l'havien de tenir la setmana que ve? – va preguntar la Maria Antonieta.

- *Es veu que el part s'ha avançat i ha nascut ara mateix. La llevadora ha fet molt bé la seva feina i el part ha anat perfecte* - va dir al seu pare.

La senyora Teresa va anar a buscar vi dolç i aiguardent, cafè i una mica de coca que tenia per al vespre. Van brindar feliços per aquella nova. Poc després la Teresa va mirar el seu marit i molt contenta li va dir:

- *Escolta Josepet, saps que podríem fer? Com que encara és aviat, per què no enganxes la tartana al cavall i marxem cap als Alamús.*

- *Vols dir?* - va fer el Josepet.

- *Sí, home, sí, la Maria Antonieta i l'Àngels recolliran la taula i fregaran els plats. I tu Maria Antonieta, si tens temps, plega els llençols que demà ja els planxaré jo.*

Abans de marxar amb la tartana i en un moment que no el sentia ningú, el Josepet va dir al Roc molt fluixet i amb una rialla entremaliada.

- *Si mai et cases i la teva dona et diu que et tiris al pou, mira que no sigui gaire fondo.*

Quan la Maria Antonieta i la seva cosina ho van tenir tot endreçat, el Vicent que feia una bona estona que estava assegut, molt pensatiu va dir:

- *Em trobo una mica marejat. Potser he begut massa vi i aiguardent. Me'n vaig cap baix a l'ombra del carrer, que em toqui una mica l'aire.*

El Vicent es va aixecar i quan va estar dret va trontollar com si estigués a punt de caure. La Maria Antonieta li va demanar a la seva cosina que l'acompanyés per si li convenia alguna cosa mentre ella acabaria de fer la feina que la seva mare li havia encomanat. L'Àngels i el Vicent finalment van baixar a baix.

Quan el Roc es va adonar que s'havia quedat sol amb la Maria Antonieta, es va posar molt nerviós. Els tremolins es van escampar per tot el seu cos i el cor li va començar a bategar molt de pressa. Roc, es va dir a ell mateix, en la teva vida no has tingut mai una ocasió com aquesta. A veure què fas.

La Maria Antonieta li va dir que els llençols ja estarien ben eixuts, que anava a la galeria a plegar-los. El Roc la va seguir.

- *M'ajudes?* - li va demanar la noia.

Van anar plegant els llençols. Cadascú a l'extrem de la roba. Quan es van acostar amb el llençol a les mans es van mirar amb un somriure als llavis. El Roc no sabia què dir, ni què fer. Bé, sí que sabia què fer. El que no sabia era per on començar.

Quan tots els llençols van estar ben plegats la Maria Antonieta els va agafar i se'ls va repenjar als pits per dur-los a l'habitació.

- *Que t'ajudo?* - va dir el Roc.

- *No cal. Ja puc sola.*

Cal Codina de Bell-lloc (1770)

I la noia va començar a caminar decidida cap a l'habitació que donava al carrer principal amb els llençols als braços.

Fet un sac de nervis, el Roc la va seguir. El balcó estava una mica obert i la persiana estava baixada del tot. Corria una mica de brisa que no podia apagar la flama que sentia el Roc dins seu.

La Maria Antonieta va deixar els llençols damunt d'una cadira i es va quedar quieta, mirant, o fent-ho veure, per les esclatxes de la persiana. En veure que la noia no es movia, el Roc es va acostar a poc a poc cap a ella i la va agafar pels braços, i molt suaument els va acaronar. L'Antonieta es va girar i va envoltar-li el coll amb els braços. Els dos es van fondre en una profunda abraçada. La Maria Antonieta va treure la vànova del llit i s'hi va estirar.

- *Vine!* - li va dir.

El Roc va sentir que aquella era la invitació més dolça i intensa que li havien fet mai. Es va estirar al seu costat. Van començar a acaronar-se, a fer-se petons i abraçades, maldestres i inexpertes, joves i folls, encesos pel foc de la passió, com si s'hagués d'acabar el món, com si ja no hi hagués calma ni demà.

Just quan el Roc començava a descordar la brusa de la noia es van escoltar uns crits molt forts que venien del carrer. Els amants, quan van sentir aquells sorolls, es van espantar. Com si els haguessin tirat una galleda d'aigua freda.

- *És la veu del Vicent* - va dir el Roc.

Mentre el Roc i la noia s'incorporaven, van tornar a sentir els crits del Vicent.

- *Roc, baixa de pressa, que aquests païos em mataran!*

El Roc de seguida va pensar en la colla d'enfadosos que els havien amenaçat al migdia. Estaven pegant al Vicent i l'havia d'ajudar. El Roc va fer un beset als llavis de la noia. Es va aixecar. La Maria Antonieta, tota sufocada, li va pregar que tornés a pujar, que l'estimava. Cuita-corrent el Roc va baixar escales avall, deixant la noia amb el delit que l'encenia.

Maria Antonieta pregava al Roc que no marxés, que l'estimava. Que tornés un altre dia.

- *Ho faré* - va assegurar el Roc, tot baixant les escales.

En arribar al carrer el Roc va veure el Vicent enmig de la rotllana que formaven cinc nois que no paraven d'escopir-lo i colpejar-lo. El Roc va tocar per l'esquena un dels agressors i quan aquest es va girar li va etzibar un cop de puny a la cara que el va fer recular uns quants passos fins que va caure al terra. El seu cap va estar a punt de clavar-se a les punxes d'un rascle que estava repenjat a la paret amb les puntes cap a fora. Li va anar ben bé d'un dit. I és que un cop de puny del Roc era cop la coça d'un matxo guit. Veient com anava la cosa, el Roc i el Vicent van optar per fugir comes-ajudeu-me en direcció a la carretera reial. En creuar aquesta via, els dos amics es van adonar que els agressors els estaven estalonant. Per desorientar els perseguidors el Roc i el Vicent van fugir camp a través creuant bancals de guaret i d'alfals. Al cap d'una estona es van trobar el rierol de Pelagalls, per on baixava un bon doll d'aigua,.

- *L'hem de saltar* - va dir el Vicent. I va saltar sense cap problema a l'altre costat de la llera.

Creu de terme medieval de Bell-lloc

Però en fer-ho el Roc, un dels perseguïdors va cridar:

- *Ja et tenim!*

Amb el crit el Roc es va quedar sobtat i no va calcular ve l'embranchida. Va caure al mig de l'aigua i es va quedar clavat enmig del xerqui. Ràpidament el Vicent li va allargar un bastó i el Roc va poder pujar ràpidament al seu costat, mentre els perseguïdors els dedicaven mil penjaments i els llençaven pedres i terrossos amb tota la ràbia del món.

Òbviament el Roc estava fet una calamitat. Tenia el millor vestit malmès, però gràcies al seu amic havia salvat la pell. I el seu amic també gràcies a ell. Aquell dia de festa major al Roc li havia passat de tot i no l'oblidaria mai.

Com que amb la cursa havien perdut el rumb, finalment van refer el camí en direcció sud-oest fins que van trobar la senda correcta. Un cop van estar-ne del tot segurs es van aturar una estona a descansar sota una gran alzina. Tot i que estaven molt cansats i havien passat grans perills, el Vicent encara va fer broma al Roc.

- *Sento molt haver-te trencat la migdiada.*

El valencià mai no havia fet teatre, però aquell dia es va estrenar amb un paper estel·lar de malalt. I tot perquè el Roc es pogués quedar sol amb la Maria Antonieta. El Roc no va dir res. Feia forces per aguantar el somriure. Dintre seu es barrejaven sensacions oposades. Una noia que li semblava inaccessible s'havia enamorat d'ell. Ell no n'estava segur, dels seus sentiments. La trobava molt bonica, sí, i era la primera noia amb qui havia tingut intimitat amorosa, però no estava segur que hagués perdut el cap per ella. I no podia tornar per comprovar-ho.

Després de descansar una estona i ja una mica refets, es van treure l'herba de cua de rata que se'ls havia incrustat als salencios i als pantalons. Van reprendre el camí de tornada cap a Gombau del Pla amb una sensació agredolça als llavis.

NOTICIARI HISTÒRIC ARTESENC

Precios de Suscripción		EL IDEAL DIARIO REPUBLICANO FRANQUEO CONCERTADO	Anuncios, reclamos y remitidos PAGO ANTICIPADO • Esquelas mortuorias • HASTA LAS 4 DE LA MAÑANA No se devolverán los originales publicados ó no.
CAPITAL	Un mes. . . 1'25 Ptas.		
	Un trimestre . . . 3'50		
	Un año . . . 12		
FUERA	Un trimestre . . . 4		
	Un año . . . 14		
Extranjero	Un mes. . . 3'50		
PAGO ANTICIPADO			

ANO XVII LÉridA M RTES 29 JUNIO 1915 REDACCION ADMINISTRACION E IMPRENTA—MAYOR, TELEFONO NÚMERO 89 NUM. 4 559

Dimarts, 29 de juny de 1915

Acord de l'assemblea de la Societat Recreativa La Primavera d'Artesa de Lleida de no autoritzar una conferència religiosa al seu local social

Desde Artesa de Lérida

Los carcondas en acción

El día 24 por la noche celebró reunión general la sociedad recreativa «La Primavera» de esta población. Entre otros asuntos se trató de si se debía o no autorizar una conferencia que en el local social debía dar un fraile, pero como a la mayor parte de los de Artesa no les gusta tratar con gente de capucha, por creerla contraria al progreso, hubo su discusión un tanto acalorada de la que salieron un poco mal parados los carcas, terminando con la negativa.

Como es de suponer esto ha producido cierto disgusto entre los elementos ultramontanos, disgusto que no tardará quizá en exteriorizarse.

Par de pronto parece que hay el propósito de celebrar la conferencia en otro local y aún se asegura que para garantizar el éxito se echará mano de ciertos testafierros, imponiéndose así al sentir general de la población.

Andense con tiento que no parece la gente dispuesta a dejarse imponer ni a tolerar provocaciones ni insultos que no cuadran con los sentimientos de este pueblo.

ANTICARCA

Por nuestra parte nos permitimos recomendar a los queridos amigos de Artesa que procedan al llegar el caso con la seriedad y el tacto que requieren las circunstancias, sin olvidar que hallarán siempre estas columnas prestas a defender la causa del progreso y el liberalismo.

EF INTERCOMARCAL RESUM TEMPORADA 24/25

Junta directiva

L'Escola de Futbol Intercomarcal tanca la temporada amb un balanç molt positiu, tant pel que fa a resultats esportius, com a valoració global de participació i activitats dutes a terme. Destacar l'increment de jugadors respecte la temporada passada i que ens han fet assolir la xifra de 250 inscrits aquesta temporada.

En l'àmbit estrictament esportiu hem de mencionar que, un any més, hem tingut el reconeixement en diverses categories de seleccions territorials amb la participació, a nivell individual, de diversos jugadors i jugadores en els seus entrenaments i competicions oficials.

A nivell d'equips, aquesta temporada hem guanyat 3 campionats de lliga en les categories Aleví Femení

res i entrenadors per la gran temporada que han fet i encoratgem a tots els nostres equips a lluitar per aconseguir nous reptes la propera temporada.

Un any més, també hem organitzat el Memorial Antoni Bosch que ha arribat a la 16a edició i que enguany s'ha celebrat a Torregrossa amb la victòria de l'escola del FC Barcelona en la categoria S11 i el RCD Espanyol en categoria S12. Fou una gran jornada de futbol on van participar-hi els nostres

Aleví Femení E.F. Intercomarcal - Campiones de Lliga

Memorial - Aleví Femení 4.3.3

Memorial - S11 Intercomarcal

S11 E.F. Intercomarcal - Campions de Lliga

(va guanyar la lliga de la 1a i 2a fase), S11 i Cadet. A més, l'equip Juvenil Femení es va endur la lliga de la segona fase de la competició. Així doncs, felicitem aquests jugadors i jugadores i les seves entrenado-

Equip juvenil.

Aleví femení

Infantil femení futbol 7

equips masculins de les categories S11 i S12 i una selecció formada per jugadores de diferents clubs, amb gran presència de jugadores alevines de la nostra escola, sota els colors de 433 Academy.

Roc Piqué Galitó

Queralt Calderó Mateu

Destacar que, a principis del mes de febrer, es va inaugurar el nou camp de futbol de Torregrossa, una gran millora per la nostra escola que ens permet créixer tant quantitativament, com qualitativament, en poder disposar a partir d'ara de dos camps de gespa artificial. Agraïm moltíssim l'esforç que es fa des dels ajuntaments per donar suport a la nostra tasca i cedir-nos les seves instal·lacions per dur a terme la nostra activitat.

Per acabar la temporada, hem organitzat una gran festa de cloenda que ha servit per presentar tots els equips que han format part de l'EF Intercomarcal aquesta temporada 24/25. La festa també ens permet acomiadar els jugadors i jugadores de categoria Juvenil que acaben la seva etapa al futbol base, i que en aquesta ocasió han estat 8 els jugadors homenatjats.

Comiat equip juvenil

Però malgrat acabem una temporada, ja estem treballant per la propera que incorporarà un projecte molt important al voltant del futbol femení potenciant, encara més, el seu creixement.

I ja per acabar, aprofitem aquestes pàgines per agrair el suport dels ajuntaments dels quatre municipis: Artesa de Lleida, Juneda, Puigverd de Lleida i Torregrossa, els patrocinadors que sempre hi són quan els necessitem, l'acompanyament de les famílies que confien en nosaltres, la feina del nostre equip d'entrenadors i entrenadores, el lideratge de l'equip de coordinació i la tasca voluntària de tots els membres de la junta directiva que fan possible que tot aquest engranatge funcioni. I sobretot, gràcies a tots i cadascun dels 250 jugadors i jugadores que han format part de l'EF Intercomarcal aquesta temporada.

Força Inter!

TEMPORADA 2024/2025

CRÒNIQUES DEL C.E. ARTESA DE LLEIDA

Eudald Pijuan Mor

CE Artesa de Lleida 6 – CE Benavent de Segrià 2 (27-04-2025) EMPATX DE GOLS CORTESIA DE MIKI

Durant els primers 45 minuts només es va veure un equip sobre el terreny de joc i aquest va ser el C. E. Artesa. Ja al minut 2 obria el marcador Miki, després d'una passada a l'espai. Ràpidament, el Benavent va reaccionar i al 12 posava l'empat a 1 al marcador. Tanmateix, des d'aquest instant fins al descans, el conjunt artesenc va aprofitar la defensa rival avançada per posar pilotes a l'esquena dels defenses i els gols van anar caient. El resultat a la mitja part era un contundent 6 a 1 amb un gol obra de Cano i, els altres 5, transformats per Miki que signava el seu repòquer particular.

La 2a part va ser totalment diferent. Els jugadors artesencs es van relaxar a causa de l'escandalosa distància del marcador i el Benavent, amb l'orgull ferit, va saber reaccionar. Ja al minut 60 havien posat el 6 a 3 al marcador gràcies al seu encert i al desencert defensiu local. Cap al minut 80 van fer el 6 a 4 i, tot i alguna aproximació més, aquest es va convertir finalment en el resultat definitiu.

CF Rosselló 0 – CE Artesa de Lleida 1 (03-05-2025) SUBCAMPIONAT I A PEL PLAY-OFF D'ASCENS!

El transcurs de la primera part va deixar clar que l'equip que portaria la iniciativa seria l'Artesa. El Rosselló no va poder generar gran cosa en atac (només un pal fortuït després d'una centrada lateral). Així, es va veure un Artesa superior. La defensa artesenca aconseguia treure la pilota des del darrere amb facilitat i, quan la pilota arribava a tres quarts de camp, és on apareixien les imprecisions. Sense encert amb l'última passada ni amb els desmarcatges, es va arribar al descans amb 0 a 0.

Ja a la segona part el que es va veure va ser un Artesa encara més superior. L'equip tenia més pilota, arribava de forma més clara i semblava que el gol era qüestió de temps. Per contra, els locals no aconseguien generar perill. Amb tot això, una jugada de combinació per la zona central acabava amb una caiguda de Miki dins l'àrea que s'assenyalava com a penal. Era el minut 78

i el mateix Miki va ser l'encarregat de xutar el penal, el qual es va convertir en l'únic gol de l'enfrontament per segellar el 0 a 1 final.

Així doncs, després de disputar-se les 24 jornades, la classificació de la Lliga queda de la següent manera: 1r Bellvis (57), 2n Artesa (54), 3r Bellvis (54) i 4t Torrefarrera (48). Com bé sabeu, tant el 2n com el 3r classificat jugaran la fase de play-off d'ascens a 3ª Catalana.

CLASSIFICACIÓ

EQUIPS			PARTITS			GOLS				
P	NOM		J	G	E	P	F	C		
1		BELLVIS, C.F. A	57 (2.4)	2.3750	24	18	3	3	73	31
2		ARTESA DE LLEIDA, C.E.	54 (2.3)	2.2500	24	17	3	4	61	30
3		ROSSELLO, C.F. A	54 (2.3)	2.2500	24	16	6	2	68	27
4		TORREFARRERA C.F. A	48 (2.0)	2.0000	24	14	6	4	60	27
5		ALBESA, C.F. A	33 (1.4)	1.3750	24	10	3	11	51	49
6		ALMACELLES, AT	33 (1.4)	1.3750	24	9	6	9	50	47
7		BALAFIA, C.F.U.E. B	32 (1.3)	1.3333	24	9	5	10	50	45
8		SUDANELL, C.F. A	29 (1.2)	1.2083	24	7	8	9	38	43
9		CASTELLDANS, U.E. A	26 (1.1)	1.0833	24	8	2	14	39	45
10		BENAVENT DE SEGRIA CE. A	25 (1.0)	1.0417	24	6	7	11	50	68
11		BELL-LLOC ATHLETIC CLUB A	20 (0.8)	0.8333	24	5	5	14	32	70
12		GARDENY, U.D. A	17.00		24	4	5	15	38	75
13		MAGRANERS, C.D. A	9 (0.4)	0.3750	24	2	3	19	25	78

PLAY-OFF D'ASCENS TERCERA CATALANA

CE Olímpic Artesa de Segre 1 – CE Artesa de Lleida 1 TOT PER DECIDIR A LA TORNADA

El camí en el play-off d'ascens a 3a Catalana es va iniciar aquest passat dissabte a Artesa de Segre. El C. E. Artesa de Lleida va treure un treballat empat a 1 davant l'Olímpic en un partit obert on tant els locals

com els visitants van generar ocasions clares de perill per haver pogut endur-se la victòria.

Els primers 10 minuts de partit van ser de presa de contacte pels 2 equips, on cap aconseguia imposar el seu joc. Malauradament, al minut 12, una pilota a l'esquena de la defensa artesenca es convertia en l'1 a 0 a favor de l'Olimpí. A partir d'aquest moment, els locals van sentir-se més còmodes damunt del terreny de joc, tenien la possessió i aconseguien que l'Artesa no pogués treure la pilota controlada. Com a bona notícia, tot i les ocasions que va crear, l'Olimpí no va marcar cap més gol i es va mantenir l'1 a 0 fins al descans.

En la 2a part tot va canviar. Del minut 45 al 75 l'enfrontament va ser controlat pels visitants i, ja al minut 50, Miki, després d'una bona jugada personal, aconseguia posar l'empat a 1 al marcador amb una bona definició. Inclús, en aquests minuts, l'Artesa va gaudir d'ocasions per culminar una possible remuntada i l'Olimpí era l'equip que es veia superat. Per contra, a l'últim quart d'hora de partit, les forces visitants van defallir una mica i, els locals, van tornar a tenir alguna ocasió clara per avançar-se. Finalment, no ho van aconseguir i, tot i haver-se pogut veure algun gol més per part dels 2 equips, el partit es va tancar amb l'empat a 1 final.

CE Artesa de Lleida 4 - CE Olímpic Artesa de Segre 0 GOLEJADA I CAP A LA FINAL!

El C. E. Artesa de Lleida va superar la primera eliminatòria del play-off d'ascens a 3a Catalana després de guanyar de forma contundent a l'Olimpí Artesa de Segre a la tornada. Els locals van estar molt més encertats de cara a porteria i el 4 a 0 final així ho certifica.

L'enfrontament va començar de la millor manera possible per als locals, ja que Miki continuava amb la seva ratxa golejadora i a la primera ocasió del partit, al minut 2, ja posava l'1 a 0 al marcador. Els visitants van intentar reaccionar, però el mateix Miki tornava a definir amb qualitat i al minut 23 l'avantatge dels artesencs ja era de 2 a 0. Pel que fa al transcurs del joc, s'ha de destacar que era l'Olimpí l'equip que tenia el control de la possessió i el qual dominava el partit, però en arribar a la zona d'atac es tornava inofensiu i el domini passava a ser estèril.

En la segona part del partit el guió va ser el mateix. Els locals es deixaven dominar amb el marcador a favor i els visitants continuaven amb les llums apagades quan arribaven a tres quarts de camp. En aquestes, un altre contraatac de l'Artesa el va tornar a aprofitar Miki per fer el seu hat-trick particular i erigir-se en l'autèntic golejadorel de l'equip en aquesta part final de la temporada. Finalment, al 75, una gran jugada

coral de tot l'equip acabava amb el gol de David que tancava el matx amb el 4 a 0 definitiu.

CF Artesa de Lleida 2 - UE Sta Coloma de Queralt 1 TOCARÀ REMATAR L'ASCENS A SANTA COLOMA DE QUERALT

L'equip artesenc va superar per la mínima (2 a 1) la U. E. Santa Coloma de Queralt i la final de la fase d'ascens a 3a Catalana es decidirà a la tornada. En un partit obert i amb tensió els 2 equips van tenir les seves opcions i l'Artesa, un cop més amb l'encert de Miki, les va aprofitar millor.

L'inici del partit va ser vibrant per l'espectador, ja que els equips van sortir al camp a no especular i les ocasions no van tardar a arribar. Ja al minut 9, després d'una bona centrada lateral, Miki rematava amb un gran cop de cap la pilota al fons de la porteria rival per avançar l'Artesa. Malauradament, els visitants van reaccionar de la forma més ràpida possible i, ja al minut 16, havien empatat després d'una desafortunada acció defensiva artesenca que acabava amb un gol en pròpia. El transcurs de la resta de 1a part va ser intens, amb un Artesa que arribava al descans amb les sensacions que podia treure un millor resultat per a la tornada que l'empat.

Així doncs, el conjunt artesenc va entrar a la 2a part amb aquesta idea d'endur-se la victòria. El control hi era, però les ocasions no acabaven d'arribar i inclús els visitants creaven perill amb alguna contra. Però, un cop més, va aparèixer Miki. Aquest cop va rematar amb potència una molt bona assistència, des de gairebé la zona del mig del camp, per posar el 2 a 1 al marcador i signar el seu doblet particular. Des d'aquest gol fins al final del partit el ritme del joc es va enrarir. L'Artesa no sabia si anar pel 3r o defensar el resultat favorable i els visitants van aprofitar aquests dubtes per generar més sensació de perill, però sense ocasions concretes.

Amb un resultat tan ajustat està clar que el campió de la fase d'ascens a 3a Catalana es decidirà el següent cap de setmana a Santa Coloma de Queralt.

UE Sta Coloma de Queralt 2 - CF Artesa de Lleida 1 EL C. E. ARTESA ES QUEDA A LES PORTES DE L'ASCENS

Al primer minut del partit ja es va perdre tot l'avantatge guanyat en el partit d'anada després que el Santa Coloma aconseguís marcar l'1 a 0 a la sortida d'un córner. A més, ràpidament es va poder observar com els locals havien recuperat jugadors claus en el seu esquema i tenien la intenció de ser més protagonistes que a l'anada. Tot i això, el gol va relaxar els locals una mica i l'Artesa va poder fer alguna cosa en atac la resta de la 1a part.

Ja a la 2a part es va poder confirmar que els locals serien superiors. Físicament, l'Artesa s'anava enfonsant a poc a poc amb el pas dels minuts i el Santa Coloma continuava dominant. Per sort, la defensa artesenca va aguantar i va aconseguir arribar al final del partit amb l'1 a 0, resultat que portava els 2 equips a jugar-s'ho tot a la pròrroga.

Durant la pròrroga, i tot i que es va engrandir la figura del nostre porter, el Santa Coloma aconseguia el 2 a 0 al minut 104. Recuperar-se d'aquest gol semblava una utopia, però al minut 109 va emergir Peiró per rematar una pilota al segon pal penjada des d'una falta a l'altura del mig del camp per Miki.

Ras i curt, tot es decidiria als penals.

Finalment, en una tanda que es va allargar fins als 7 penals, l'Artesa va perdre per 6 a 5.

Malauradament, la temporada es va tancar de la manera més amarga possible. Després d'accedir al play-off gràcies a la 2a posició a la Lliga i de superar l'Olimpí a semifinals, el somni de l'ascens s'esvaïa a Santa Coloma de Queralt.

Per acabar, des de l'equip sabem que s'ha lluitat per l'ascens fins al final i volem agrair el suport de l'afició durant tot l'any. A més, esperem poder donar-vos notícies positives durant l'estiu de cara la pròxima temporada.

ENTRETENIMENTS

SOPA DE LLETRES

Miquel À. Navarro

BUSQUEU 13 EMPERADORS ROMANS

O	S	E	P	T	I	M	I	L	L
C	A	L	L	I	G	U	L	A	T
A	J	U	O	P	U	C	B	I	R
T	I	R	G	T	B	A	T	C	A
O	E	S	I	U	G	E	L	E	I
N	P	C	A	O	S	A	U	L	L
U	A	G	I	P	U	T	O	C	E
T	G	L	N	D	S	T	I	O	R
R	E	X	I	U	O	E	P	I	U
H	I	A	D	R	I	A	V	D	A

SUDOKU

Lluís Gil

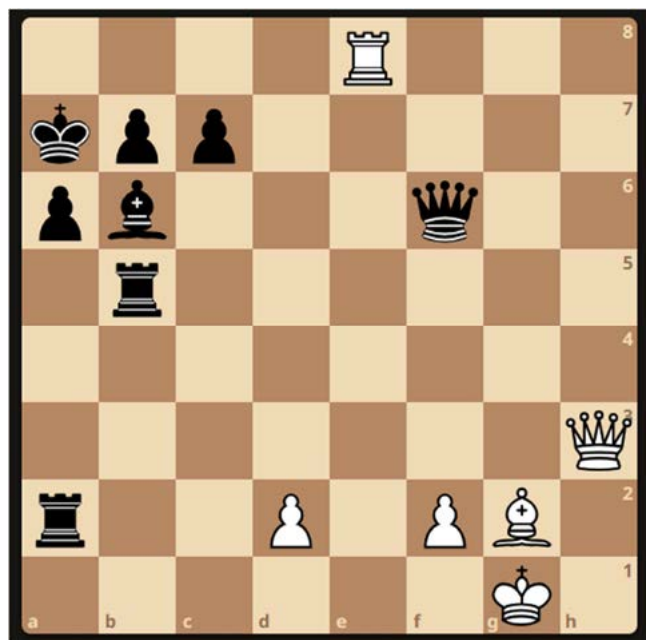
	5			8	4		
	6					3	7
	7				6	5	
	2		3				
	4		8				6
5		8		6		7	
	8			4			5
7			5		9	2	6
	9	5	2		6		3

PROBLEMA D'ESCACS

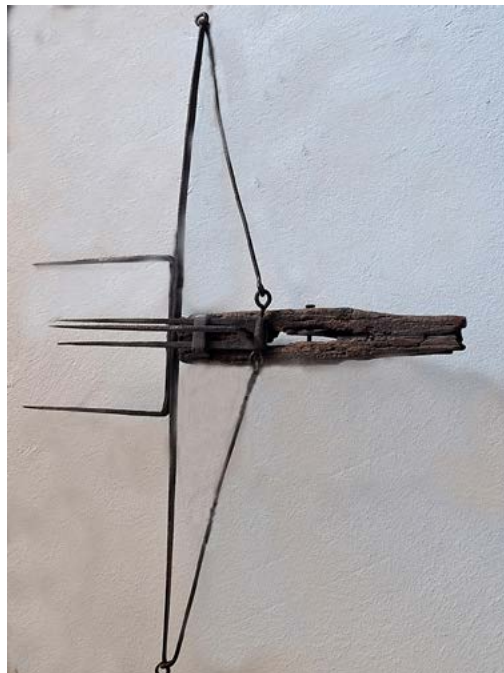
Albert Batiste

ENIGMA

Juguen blanques i guanyen en 3 moviments.

Ens sabríeu dir el nom d'aquest estri i per a què s'usava?

Solució de l'enigma del número anterior:
Parany per atrapar ratolins i taus.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

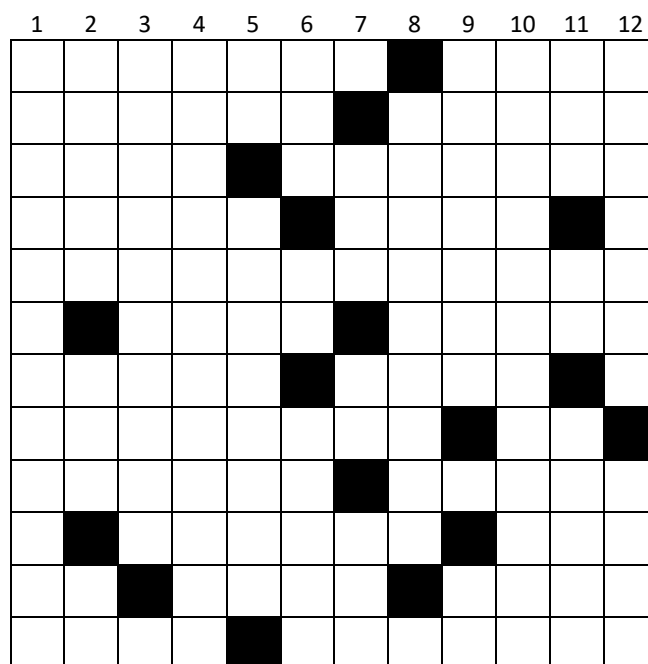
Solucions a la pàgina 39

HORITZONTALS

1. Cert tipus de blat. Una fruita. 2. Conjunt d'idees. Oví africà. 3. Cognom d'un gran economista alemany. Declarar, justificar. 4. Llocs de vegetació al desert. Ètnia en curt. Vocal. 5. Al revés, que tenen alguna condició. 6. La rodona. Monjo budista. No arriba a donar classes del tot. 7. Tipus de religió. Crit, clamor. Una de romana. 8. Certa parenta desgavellada. Fusta resinosa. Menys de mil. 9. Tornes a caure de cul. Del nas. 10. Horitzontal amb vertical. Agafadors, nanses. Indica tres. 11. Lletre grega. Metall de símbol "Y". Li feia gràcia. 12. Així sigui. Acumular, compactar.

VERTICALS

1. Molt mala filòsofa. 2. Detestat, abominat. S'acaba al mar. Mantra famós. 3. Al revés, que fa o ven matalassos. Vocal. 4. Llevar-se aviat. El primer assassí. 5. Acabament d'infinitiu. Gent armada no militar. 6. Fa el niu. Dues vocals. Porgador. 7. Tona. Al revés, damunt nostre. Més de cent. Vèrtex, cima. 8. Que són plans i elevats. La primera. 9. Agafarà, robarà. Vocal. Consonants consecutives. 10. Especialistes en ergonomia. 11. Cavall amb

pelatge de varis colors. Per tancar un aparell. Nom de dona. 12. Aire llunyà. Al revés, sempre en té un en paral·lel.

CARTELL DE LA FESTA MAJOR DE MAIG DE 1956

Donació Impremta Payà de Lleida.

Fiesta Mayor de Artesa de Lérida

Días 8, 9 y 10 de Mayo de 1956

ACTOS RELIGIOSOS

DIA 7

A las 12 horas. Repique general de campanas

DIA 8

A las 10.

MISA CANTADA

por el Coro local en honor de S. Miguel
Patrón de la Villa.

A las 16. SANTO ROSARIO.

DIA 9

A las 10.

Solemne Procesión y bendición de los Campos a continuación SANTA MISA.

DIA 10

Festividad de la Ascensión del Señor

A las 10. MISA CANTADA por la
Orquesta.

A las 16. SANTO ROSARIO.

Mayo, con su colorido y sus galas primaverales, y su cortejo de ilusiones para nosotros, se acerca con fugaz rapidez para ofrecernos, radiante cual nunca, la tradicional Fiesta Mayor de primavera que el pueblo de Artesa celebra los días 8, 9 y 10, en loor de su excelso Patrón San Miguel.

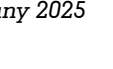
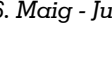
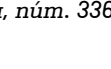
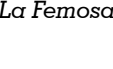
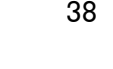
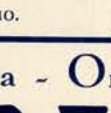
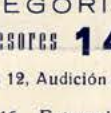
La Comisión organizadora de los festejos a celebrar en estos días, ha procurado unas fechas de ocio y placidez para todos aquellos que se disponen celebrar dignamente tan fausta efemérides.

Vaya la más cordial invitación a todos, forasteros en general, y en particular a esa gran familia afañosa de Artesa, en la seguridad de que unos y otros aceptarían con agrado este modesto programa, como prueba inequívoca del interés que esta Comisión tiene en que la fiesta revista inusitado esplendor, lo que se obtendrá con la colaboración de todos a la misma. Solo así lograremos una continuidad en la brillantez de la tradicional festividad, que nos legaron nuestros antepasados y que sigue siendo orgullo para el nombre de nuestra acogedora y apacible población.

PROGRAMA DE FESTEJOS QUE SE CELEBRARAN EN EL HOGAR DEL PRODUCTOR

DIA 7 A las 23 horas. Presentación
por primera vez en esta población en
un SELECTO CONCIERTO de la

Orquesta
CARAVANA
1ª categoría
TEMPORADA 1956-57

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social dimecres alterns973 16 71 62
 Correus 9h a 10h de dilluns a divendres
 Farmàcia973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Emma Solé618 90 95 12

Clínica Ica Natura (Pardinyes)973 22 82 22
 Clínica Riu Ebre (Cap Pont)973 21 65 49
 Consultori mèdic local.....973 16 72 91
 Metge urgències Dies feiners 15h a 8h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu973 16 71 62 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

ESCACS

Solució:

1. Ta8+; Rxa8
2. Dc8+, Ra7
3. Dxb7++

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS

1. FORMENT. PERA. 2. IDEARI. ARRUÍ. 3. LIST. ALLEGAR. 4. OASIS. ETNO. E. 5. CONDICIONATS. 6. O. LAMA. PROFE. 7. FRARE. CLAM. L. 8. TIA. TEIA. IM. 9. RECAUS. NASAL. 10. T. MÀNECS. TRI. 11. RO. ITRI. REIA. 12. AMEN. AMASSAR.

VERTICALS

1. FILOSOFASTRA. 2. ODIAT. RIU. OM. 3. MATALASER. E. 4. MATINAR. CAIN. 5. ER. SOMETENT. 6. NIA. IA. ERERA. 7. T. CEL. CI. CIM. 8. ALTIPLANS. A. 9. PRENDRÀ. A. RS. 10. ERGONOMISTES. 11. RUÀ. OF. MARIA. 12. AIRECEL. RAIL.

SUDOKU

3	5	1	6	7	8	4	9	2
8	6	4	9	2	5	1	3	7
9	7	2	4	3	1	6	5	8
6	2	7	3	9	4	5	8	1
1	4	9	8	5	7	3	2	6
5	3	8	1	6	2	7	4	9
2	8	6	7	4	3	9	1	5
7	1	3	5	8	9	2	6	4
4	9	5	2	1	6	8	7	3

SOPA DE LLETRES

HELIOGÀBAL. DIOCLECIÀ. CAL·LÍGULA.
 VESPASIÀ. AUGUST. CLAUDI. SEPTIMI. AURELIÀ.
 NERÓ. ADRIÀ. TIT. TÀCIT. OTÓ.

IMATGE D'AHIR

Caseta del transformador d'electricitat situat al final del carrer de la Bassa-cantonada amb la carretera de Lleida (anys seixanta del segle XX)

Visita d'Eduard Batlle al Grup de Lectura

Arranjament de camins

Festa dels jubilats

Corpus Christi

IMATGES D'ACTUALITAT

Fi de curs de l'Escola Els Til·lers (Foto: Cèlia Argilés)

Exposició de retrats de Ramon Farré

Festa del jovent

Les piscines municipals, un refugi climàtic per l'estiu